

کلپ لاینز و سرمایه اجتماعی در ایران عصر پهلوی دوم: پیوند نهادهای مدنی و مناسبات قدرت بین‌المللی در بستر جنگ سرد

میثم قهرمان^۱

چکیده

این مقاله با بهره‌گیری از نظریه سرمایه اجتماعی رابرت پاتنام، در پی پاسخ به این پرسش است که کارکرد و جایگاه کلپ لاینز در ایران عصر پهلوی دوم را چگونه می‌توان توضیح داد؟ درحالی‌که پاتنام نهادهای داوطلبانه و مشارکت مدنی را یکی از منابع اصلی تولید سرمایه اجتماعی می‌داند، پژوهش حاضر می‌کوشد نشان دهد این نهادها می‌توانند در پیوند با قدرت کلان و مناسبات قدرت در سطح بین‌المللی، اهداف شبکه‌سازی، بسط هنجارهای همیاری و اعتمادسازی را در مناطق مختلف جهان مانند کشورهای غرب آسیا پیش برند. بنابراین، بر پایه اسناد آرشیوی، مطبوعات، و منابع دست اول، مقاله استدلال می‌کند که با توجه به الزامات سیاسی حاکم در طول جنگ سرد که در آن، جهت‌دهی افکار عمومی و بهره‌مندی از نیروهای اجتماعی فعال در جامعه به موضوعی مهم برای سیاست‌ورزی کارآمد در جهان دوبلوکی بدل شده بود، کلپ لاینز ضمن حفظ کارکردهای سنتی سازمان‌های فراماسونری کلاسیک مانند جاسوسی و جهت‌دهی به تصمیم‌های کلان‌کشوری، از طریق شبکه‌سازی گسترده، بسط هنجارهای همیاری و جلب اعتماد اجتماعی، در عمل شرایط را برای سلطه فرهنگی، اجتماعی و سیاسی بلوک غرب در ایران فراهم می‌کرد. در نتیجه، پژوهش حاضر نشان می‌دهد که برای درک دقیق‌تر پویایی نهادهای به اصطلاح مدنی در ایران عصر پهلوی دوم، باید هم‌زمان به ساختار سیاسی حاکم بر روابط بین‌الملل و اقتضائات اجتماعی و سیاسی حاکم بر جامعه توجه داشت.

واژه‌های کلیدی: کلپ لاینز، عصر پهلوی دوم، سرمایه اجتماعی، رابرت پاتنام، جنگ سرد.

۱. استادیار پژوهشی گروه مطالعات تاریخی انقلاب اسلامی (وابسته به مرکز اسناد انقلاب اسلامی)، مرکز اسناد انقلاب اسلامی، تهران، ایران

Meisam.ghahreman@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۳/۲۱ نوع مقاله: علمی - پژوهشی

**The Lions Club and Social Capital in Iran
during the Second Pahlavi Era:
Linking Civil Institutions and International Power Relations
in the Context of the Cold War**

Meisam.ghahreman¹

Abstract

Drawing on Robert Putnam's theory of social capital, this article seeks to address the question of how the functions and position of the Lions Club in Iran during the Second Pahlavi era can be explained. While Putnam regards voluntary associations and civic participation as key sources of social capital, the present study argues that such institutions—when situated within broader structures of power and international relations—can also serve as instruments for networking, extending norms of cooperation, and fostering trust across diverse regions of the world, including West Asia.

Based on archival documents, press resources, and primary sources, the article contends that in light of the political imperatives of the Cold War—when shaping public opinion and mobilizing socially active groups became central to effective policymaking in a bipolar world—the Lions Club, while maintaining certain traditional functions of classical Freemasonic organizations such as espionage and influence over high-level decision-making, in practice advanced the cultural, social, and political dominance of the Western bloc in Iran. It achieved this through expansive networking, the promotion of cooperative norms, and the cultivation of social trust.

Accordingly, the study demonstrates that a deeper understanding of the dynamics of so-called civil institutions in Iran during the Second Pahlavi era requires simultaneous attention to both the international political order of the Cold War and the domestic social and political conditions that shaped their activities.

Keywords: Lions Club, Second Pahlavi Era, Social Capital, Robert Putnam, Cold War.

1. Research assistant professor at the Department of Historical Studies of the Islamic Revolution ,IRDC, Tehran, Iran

مقدمه

نهادهای خیریه بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم و در طول جنگ سرد گسترش چشم‌گیری یافتند. کلوپ لاینز در کنار کلوپ روتاری ازجمله مهم‌ترین آنها محسوب می‌شدند. در ایران عصر پهلوی نیز از دهه سی هجری شمسی تا پیروزی انقلاب اسلامی به تدریج باشگاه‌های متعددی از لاینز و روتاری در سرتاسر ایران تأسیس شد.

از منظرهای متفاوتی می‌توان عملکردهای کلوپ لاینز و روتاری را مورد بررسی قرار داد؛ می‌توان با نگاهی خوش‌بینانه آنها را سازمان‌هایی دانست که در پی ارائه خدمات اجتماعی به مردمان اقصی نقاط دنیا هستند تا امور و دغدغه‌های مردم به بهترین شکل حل شود، با این امید که در نهایت رتق و فتق امور مردم به خود آنها واگذار گردد. از سویی دیگر، می‌توان عملکرد نهادهای خیریه بین‌المللی را در امتداد سازمان‌های فراماسونری کلاسیک تحلیل کرد و دقیقاً همان کارویژه‌های فراماسونری را به آنها نسبت داد. همان‌طور که می‌دانیم فراماسونری به عنوان تشکیلاتی منسجم، مرموز و درهم‌پیوسته با مراکز جهانی قدرت سیاسی پدیدهای است که از قرن هجدهم به بعد و از پیوند با رویکرد استعماری تمدن غرب و مراحل تاریخی شکل‌گیری آن به وجود آمده است. این تشکیلات در لوای شعار برادری، برابری، آزادی و نوع‌دوستی و با هدف ایجاد حکومت واحد جهانی که تحت سیطره نظام سرمایه‌داری غربی قرار دارد، در پی تأثیرگذاری بر تصمیمات کلان حکومتی کشورها و جاسوسی برای ابرقدرت‌های جهانی است.

در این مقاله ضمن آنکه نسبت کلوپ لاینز با سازمان‌های فراماسونری کلاسیک را مشخص می‌کنیم، برای فهم عملکرد آن از شکل پیچیده‌تری از روابط متقابل اجتماعی و سیاسی بهره خواهیم برد. برای این منظور از مفهوم «سرمایه اجتماعی» نزد رابرت پاتنام استفاده می‌کنیم. پاتنام معتقد است ارتباطات اجتماعی مانند سرمایه فیزیکی و انسانی بر بهره‌وری افراد و گروه‌ها تأثیر می‌گذارد. او برای فهم سرمایه اجتماعی که محصول کنش افراد و گروه‌ها در میدان روابط اجتماعی است و موجب مشارکت بهینه و همکاری‌های گسترده آنها در جامعه می‌شود از سه مؤلفه «شبکه‌ها»، «هنجارهای همیاری» و «اعتماد» استفاده می‌کند.

مفهوم سرمایه اجتماعی برای فهم انجمن‌های داوطلبانه و باشگاه‌ها این امکان را فراهم می‌کند که اصالت امر اجتماعی، جامعه و مشارکت اجتماعی را نادیده نگیریم؛ اما این تمام ماجرا نیست، امر سیاسی و قدرت کلان، موضوعی مغفول‌مانده در مفهوم سرمایه اجتماعی پاتنام است؛ آن هم در

کشورهای به اصطلاح کمتر توسعه یافته که در طول تاریخ همواره هدف دخالت‌های استعماری بیگانگان بوده‌اند. به بیان دقیق‌تر، پس از جنگ جهانی دوم و در طول جنگ ایدئولوژیک سرد، با اهمیت یافتن موضوع جمعیت و جامعه برای سیاست و حکمرانی، شکل‌دهی به سرمایه اجتماعی جوامع به گونه‌ای که شبکه‌های شکل گرفته در جامعه، هنجارهای همیاری و اعتماد در خدمت حکومت واحد جهانی برگرفته از نظام‌های سرمایه‌داری و یا کمونیستی قرار گیرند، به اولویتی مهم برای بلوک‌های غرب و شرق بدل شد و آنها کوشیدند تا از قدرت سرمایه اجتماعی جوامع برای منافع سیاسی خود بهره ببرند.

بنابراین در این پژوهش، مفهوم شبکه در پیوند با «شبکه‌سازی»، مفهوم هنجارهای همیاری در ارتباط با «بسط هنجارهای همیاری»، و مفهوم اعتماد در پیوند با «اعتمادسازی»، از مفاهیم صرفاً اجتماعی به مفاهیمی سیاسی / اجتماعی بدل می‌شوند و چارچوب مفهومی تحلیل عملکرد کلپ لاینز در ایران عصر پهلوی را شکل می‌دهند. بر این اساس، با محوریت سرمایه اجتماعی‌ای که می‌بایست در خدمت منافع سیاسی ایالات متحده در ایران شکل گیرد و با روشی اسنادی و کتابخانه‌ای، عملکرد کلپ لاینز در ایران عصر پهلوی مورد واکاوی قرار می‌گیرد.

۱. چارچوب مفهومی: سرمایه اجتماعی نزد رابرت پاتنام

سرمایه اجتماعی نوعی سرمایه‌گذاری در روابط اجتماعی به شمار می‌رود که با بازده مورد انتظار در بازار تعریف می‌شود. البته بازار لفظی استعاره‌ای است و بازه آن در تحلیل‌های گوناگون می‌تواند اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و یا بازار کار باشد که در آن، افراد با درگیر شدن در تعاملات و شبکه‌های اجتماعی، منافع مورد انتظار را شکل می‌دهند (Lin, 2001: 21). بر این اساس، سرمایه اجتماعی را می‌توان مجموعه‌ای از عناصر دانست که باعث ایجاد ارتباط و مشارکت بهینه اعضای یک جامعه شده و در قالب آن همکاری‌ها شکل می‌گیرد و زمینه‌سازی برای بهره‌وری سرمایه‌های انسانی (جسمی و اجتماعی) و راهی برای رسیدن به موفقیت توسعه و بهبود عملکرد می‌شود (فیلد، ۱۳۸۶: ۱۱-۱۲).

رابرت پاتنام را باید مهم‌ترین اندیشمند و پژوهشگری دانست که مفهوم سرمایه اجتماعی را گسترش قابل توجهی بخشید. وی پس از انتشار پژوهش برجسته خود با عنوان «بولینگ تنها» (۲۰۰۰) مبدل به مشهورترین چهره علمی سرمایه اجتماعی شد. ایده اصلی پاتنام این است که

شبکه‌های اجتماعی حاوی ارزش برای افراد هستند. ارتباطات اجتماعی مانند سرمایه فیزیکی و انسانی بر بهره‌وری افراد و گروه‌ها تأثیر می‌گذارد. سرمایه فیزیکی در اشیاء فیزیکی باقی می‌ماند، سرمایه انسانی متعلق به افراد است و سرمایه اجتماعی در روابط بین افراد شکل می‌گیرد (Putnam, 2000: 18). از این رو پاتنام به چگونگی کارکرد سرمایه اجتماعی در سطح منطقه‌ای و ملی و نوع تأثیرات سرمایه اجتماعی بر نهادهای دموکراتیک و در نهایت توسعه اقتصادی علاقه‌مند است. به همین منظور در دو مطالعه تطبیقی میان ایالت‌های مختلف در آمریکا (در کتاب بولینگ تک‌نفره) و همچنین حکومت‌های منطقه‌ای تازه‌تأسیس ایتالیا در شمال و جنوب در دهه ۱۹۷۰ (در کتاب سنت‌های مدنی و دموکراسی)، تأثیر سرمایه اجتماعی را در تقویت جامعه مدنی و کارآمدی دموکراسی از سویی و رشد و توسعه اقتصادی از سوی دیگر مورد بررسی قرار داده است (توسلی و موسوی، ۱۳۸۴: ۱۵). پاتنام پس از مطالعه در باب کشورهای مذکور نتیجه گرفت که سرمایه اجتماعی در آن‌جا به ویژگی‌هایی از سازمان اجتماعی از جمله اعتماد، هنجارها و شبکه‌ها اشاره دارد که قادرند کارایی جامعه را با تسهیل کنش‌های تعاونی بهبود بخشند (Putnam, 1993: 367).

۱-۱- مؤلفه‌های اساسی سرمایه اجتماعی نزد پاتنام

با در نظر گرفتن این نکته که سرمایه اجتماعی نزد پاتنام در تلاقی پیوندهای میان افراد و شبکه‌های اجتماعی و هنجارهای همیاری متقابل و اعتمادی که در نتیجه آن‌ها به وجود می‌آید، عمل می‌کند (Putnam, 2000: 19)، ضروری است تا سه مؤلفه‌ی اساسی سرمایه اجتماعی نزد پاتنام یعنی شبکه‌ها، هنجارهای همیاری و اعتماد با دقت بیشتری مورد بررسی قرار گیرد.

الف) شبکه‌ها

شبکه‌های رسمی و غیررسمی، ارتباطات و مبادلات در هر جامعه‌ای اعم از مدرن و سنتی، فئودالی یا سرمایه‌داری وجود دارند. از نظر پاتنام این شبکه‌ها خاستگاه دو مؤلفه‌ی دیگر سرمایه اجتماعی یعنی هنجارهای همیاری و اعتماد هستند. «ساخت شبکه»، افقی یا عمودی بودن (مساوات‌طلب یا انحصارطلب‌بودن)، و «فشرده‌گی شبکه»، افزایش انجمن‌ها و امکان عضویت‌های متداخل، دو

معیار مهم در بررسی نقش شبکه‌ها است (پاتنام، ۱۳۸۴: ۲۹۶)^۱. او معتقد است شبکه‌های عمودی یا انحصارطلب فاقد توان برقراری اعتماد و هنجارهای همیاری هستند، درحالی‌که شبکه‌های افقی در قالب مشارکت‌های مدنی (انجمن‌ها، باشگاه‌ها و احزاب ...) مولد هنجارهای همیاری و اعتماد به‌شمار می‌روند. به عبارت دیگر، شبکه‌های عمودی که عاملان را به روابط و وابستگی‌های سلسله مراتبی متصل می‌کند از ایجاد اعتماد به خاطر این واقعیت که همکاری اغلب به شکل یک خطر تصور می‌شود، ممانعت می‌کند. از نظر او شبکه‌های افقی از قبیل آنهایی که در انجمن‌های داوطلبانه ایجاد می‌شوند، برای ایجاد همکاری، اعتماد و مدارا مناسب‌تر هستند، چون به مشارکت‌کنندگان اجازه تعامل در شرایط برابر و مبادله‌ی اطلاعات به شیوه‌ای آزاد را می‌دهد و برای افراد فرصت درگیر شدن در چارچوب گسترده‌تری از گروه‌ها را فراهم می‌آورد (خوش‌فر، ۱۳۸۷).^۲ علاوه‌براین، افزایش فشرده‌گی و تراکم شبکه که ناظر بر تعدد انجمن‌ها و امکان عضویت‌های متداخل و مشارکت در عرصه‌های متعدد زندگی اجتماعی است (Putnam & Goss, 2002: 313)^۳، نیز در کنار تثبیت شبکه‌های افقی بر گسترش اعتماد و بسط هنجارهای همیاری در جامعه یاری می‌رساند.

ب) هنجارهای همیاری

یکی از مؤلفه‌های مهم سرمایه اجتماعی نزد پاتنام «هنجارهای همیاری» است. پاتنام دو نوع هنجار همیاری را از هم تفکیک می‌کند: هنجار همیاری متوازن و هنجار همیاری تعمیم‌یافته. از نظر او همیاری تعمیم‌یافته ملاک سرمایه اجتماعی و مولدترین جزء آن است (Putnam, 2000: 134)^۴. در همیاری متوازن مبادله هم‌زمان چیزهایی با ارزش برابر صورت می‌گیرد، مانند زمانی که همکاران روزهای تعطیلشان را با یکدیگر عوض می‌کنند. ولی در همیاری تعمیم‌یافته رابطه

۱. رابرت پاتنام، «جامعه برخوردار، سرمایه اجتماعی و زندگی عمومی»، در تاجبخش، کیان، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه. ترجمه افشین خاکباز، حسن پویان، تهران، نشر شیرازه، ۱۳۸۴، ص ۲۹۶.

۲. غلامرضا خوش‌فر، تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی، مطالعه موردی: استان گلستان، رساله دکترای رشته جامعه‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده علوم اجتماعی، استاد راهنما: محمد حسین پناهی، ۱۳۸۷.

3. Robert, D. Putnam, and Kristin A. Goss, Ibid, p 313.

4. Robert Putnam, Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community, Ibid, p 134.

تبادل‌ی مداومی در جریان است که در همه حال یک طرفه و غیرمتوازن است، اما انتظارات متقابل‌ی ایجاد می‌کند مبنی بر اینکه سودی که اکنون اعطا شده، باید در آینده بازپرداخت شود. او در توضیح همیاری تعمیم‌یافته چنین بیان می‌کند: «من اکنون این کار را برای شما انجام می‌دهم بدون آنکه چیزی فوراً در مقابل انتظار داشته باشم، و شاید حتی بی‌آنکه شما را بشناسم، با این اطمینان که در طول راه شما یا دیگری لطف مرا پاسخ خواهید داد» (Putnam, 2000: 134)^۱.

ج) اعتماد

«اعتماد» از دیگر مؤلفه‌های مفهوم سرمایه اجتماعی نزد پاتنام است. این مفهوم از عناصر ضروری برای تقویت همکاری و مدارا بوده و حاصل پیش‌بینی‌پذیری رفتار دیگران است که در یک جامعه کوچک از طریق آشنایی نزدیک با دیگران حاصل می‌شود، اما در جوامع بزرگ‌تر و پیچیده‌تر یک نوع اعتماد غیرشخصی‌تر یا شکل مستقیمی از اعتماد ضرورت می‌یابد (پاتنام، ۱۳۸۴: ۲۹۲).^۲ پاتنام در بحث از اعتماد با توجه به شعاع اعتماد به دو نوع اعتماد شخصی (عمقی)، و اعتماد اجتماعی (گسترده) یا اعتماد تعمیم‌یافته اشاره می‌کند. به نظر پاتنام اعتماد تعمیم‌یافته برای جامعه سودمندتر است، زیرا آن شعاع اعتماد را از فهرست کسانی که شخصاً می‌شناسیم فراتر می‌برد و همکاری گسترده‌تر در سطح جامعه را موجب می‌شود. او افزایش مشارکت‌های مدنی و گسترش شبکه‌های اجتماعی را از سازوکارهای تبدیل اعتماد شخصی یا خاص به اعتماد اجتماعی یا تعمیم‌یافته معرفی می‌کند (پاتنام، ۱۳۸۴: ۱۳۶-۱۳۷).

نکته مهم در کار پاتنام این است که شبکه‌های مشغولیت مدنی، جزء ضروری دموکراسی و موفقیت نهادی مناطق شمالی می‌باشند. شبکه‌های مدنی عملکرد نهادی و نتایج سیاسی را نه تنها از طریق دربرگرفتن ارزش‌های همکاری، همیاری و اعتماد، بلکه همچنین از طریق آموزش مهارت‌های مدنی از قبیل مدارا، مذاکره و سازگاری که برای مشارکت سیاسی لازم هستند، تحت تأثیر قرار می‌دهند (Villalba, 2007: 13).

سرمایه اجتماعی در آرای نظریه‌پردازان غربی نظیر رابرت پاتنام ضمن آنکه درک مناسبی از جایگاه این مفهوم در مشارکت و ارتباط اعضای یک جامعه می‌دهد که باعث تأمین منافع متقابل

1 . Robert Putnam , Ibid.

۲ . رابرت پاتنام، «جامعه برخوردار، سرمایه اجتماعی و زندگی عمومی»، پیشین، ص ۲۹۲.

انسان‌ها درون جامعه می‌شود، فهم ویژگی‌های یک جامعه‌ی پویا که توانمندی سازماندهی مشارکت داوطلبانه برای حل مشکلات و شکل‌دهی انسجام عمومی جهت دستیابی به اهداف مشترک و مورد نیاز جامعه را دارد، نیز برای محققان ممکن می‌سازد؛ اما این نگاه جامعه‌محور خوش‌بینانه برای تحلیل‌گران کشورهای در حال پیشرفت که ردّ پای دخالت‌های خارجی در تاریخ آنها وجود دارد، نمی‌تواند تمام ماجرا به شمار آید. به عبارت دیگر، سرمایه اجتماعی همان-گونه که پاتنام می‌گوید با مؤلفه‌هایی نظیر شبکه‌ها، اعتماد و هنجارهای همیاری برای حصول به جامعه‌ای پویا حیاتی است، همین اهمیت باعث شده است که به راهبردی برای پیشبرد اهداف بلندمدت سرمایه‌دارانه‌ی قدرت‌ها و ابرقدرت‌های جهانی در کشورهای در حال پیشرفت بدل شود؛ راهبردی که به واسطه‌ی گسترش فعالیت سازمان‌ها و انجمن‌های داوطلبانه و خیریه بین‌المللی کارکردهای زیر را دنبال می‌کند:

(۱) القای حس همبستگی اجتماعی درون سنت فردگرایانه‌ی نئولیبرالی که معتقد به عدم‌مداخله اخلاقی و به تبع آن، عدم منفعت دولت در امور مختلف است؛ (۲) کاهش هزینه‌های مقاومت و انقلاب علیه دولت‌ها به‌ویژه مقابله با فعالیت‌های گروه‌های کمونیستی و چپ‌گرا؛ (۳) کاهش نفرت مردم از فعالیت‌های جنگ‌طلبانه و استعمارگرایی‌ای ایالات متحده و متحدانش؛ (۴) ترویج فرهنگ سکولار و تساهل‌گرایی‌ی موردنیاز سرمایه‌داری برای دسترسی هرچه بیشتر به بازارهای جهانی؛ (۵) پیشبرد نفوذ اطلاعاتی و امنیتی در کشورهای مختلف دنیا، و درنهایت (۶) تشکیل جامعه و حکومت جهانی.

با چنین عینک نظری باید در دل مؤلفه‌ی «شبکه‌ی سرمایه‌ی اجتماعی، شبکه‌سازی را دید؛ درون مؤلفه «هنجارهای همیاری»، بسط سیاسی چنین هنجارهایی را مشاهده کرد و در دل مؤلفه «اعتماد»، به جست‌وجوی اعتمادسازی پرداخت. در ادامه تلاش خواهیم کرد با بهره‌گیری از این چارچوب نظری، عملکرد و فعالیت‌های کلپ لاینز در ایران عصر پهلوی دوم را مورد بررسی قرار دهیم.

۳) کلوپ لاینز: تاریخچه و اهداف

نام کلوپ (باشگاه) لاینز که سازمانی برای فعالیت‌های داوطلبانه‌ی اجتماعی^۱ است، از حروف اول عبارت «*Liberty Intelligence Our Nation's Safety*» به معنی «آزادی و ذکاء ایمنی ما را تضمین می‌کند»، اخذ شده است (میر، ۱۳۷۰: ۲۴) (اکنون در وبسایت این کلوپ هیچ اشاره‌ای به این موضوع نشده؛ گویا محوریت شعار فوق در حال حاضر برای لاینز از اهمیت کمتری برخوردار است).

لاینز که بخشی از یک شبکه خدمات جهانی به شمار می‌آید، ابتدا فعالیتی محلی و خصوصی در داخل آمریکا بود و در سال ۱۹۱۷ میلادی به علت مختصات نیکوکاری و نوع دوستی آن، که توجه عده‌ی زیادی از خارجی‌ان را جلب کرده بود، به صورت اتحادیه بین‌المللی درآمد. هدف‌های آن به ظاهر غیرسیاسی و محدود به خدمت به افراد جامعه و در رشته‌های مختلف و ایجاد دوستی و اتحاد بین اعضا بود. بدین‌خاطر عبارت پشتیبانی از اصول حکومت‌های صالح و تقویت افراد شایسته که جزء هدف‌های لاینز در اساسنامه می‌باشد، جلب‌نظر می‌کند، زیرا سازمانی که جنبه غیرسیاسی دارد باید همواره مطیع قانون و پشتیبان دولت خود باشد و هدفی را دنبال نکند که برای اجرای آن ناچار از تشخیص اصول حکومت‌های صالح و یا افراد شایسته گردد چه این امر کاملاً سیاسی است. به علاوه این احتمال را به وجود می‌آورد که مرکز اتحادیه بین‌المللی لاینز روزی به استناد این هدف درباره حکومت یا افراد اظهارنظر کند. در چنین مورد احتمالی سایر اعضای لاینز جهان اگر مراتب را تأیید و یا حداقل سکوت کنند ممکن است به خلاف مصلحت یا روش سیاسی کشور متبوع خودشان باشد و اگر اظهار مخالفت نمایند وحدت لاینز جهانی را متزلزل می‌سازند. به علاوه از نظر آن دسته از اعضای لاینز که موافق اظهارنظر اتحادیه بین‌المللی بوده‌اند پیمان‌شکن و مخالف لاینز معرفی خواهند شد (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۴۵). بنابراین باید به تدریج سیاست‌های داخلی و خارجی کشورهای متبوع را به سیاست‌های اتحادیه بین‌المللی لاینز نزدیک کرد؛ یکی از مهم‌ترین اهداف لاینز دقیقاً همین موضوع است.

1 . volunteer-social activity organization

در حال حاضر کلوپ لاینز با شعارهایی نظیر «خدمت می‌کنیم»، «درون هر شیر، رهبری وجود دارد» و «هر بار با یک کار خیرخواهانه، به جهان نیازمند خدمت می‌کنیم»، و «با تکمیل هر پروژه و خدمت به هر فردی، ما هر روز در حال ساختن تاریخ هستیم» (وبسایت کلوپ لاینز: <https://www.lionsclubs.org/en/discover-our-clubs/interactive-timeline>) با بیش از ۴۹ هزار شعبه در ۲۰۰ منطقه و کشور در سرتاسر دنیا فعالیت می‌کند (وبسایت کلوپ لاینز:

<https://www.lionsclubs.org/en/about-us/our-organization/about-lions-international>). کلوپ لاینز اعضای خود را که اکنون بیش از یک میلیون و چهارصد هزار نفر هستند، شیران یا رهبرانی می‌نامد که می‌دانند از طریق تعهد فردی و اقدام جمعی می‌توان الهام‌بخش تمام جوامع بشری شد و آن‌ها را توانمند کرد (وبسایت کلوپ لاینز: <https://www.lionsclubs.org/en/discover-our-clubs/our-leaders>) در وبسایت کلوپ لاینز در باب معرفی این کلوپ چنین آمده است:

«ما به‌عنوان رهبران لاینز در مأموریت خدمت‌رسانی، مردم را با یکدیگر متحد می‌کنیم. ما درصددیم همکاری‌ها را تقویت کنیم تا بتوانیم کارهایی را که از نظر دیگران ناممکن است، انجام دهیم... ما در جامعه‌ای که به آن خدمتی ارائه می‌دهیم، اثری می‌گذاریم مانا و فراموش‌ناشدنی» (وبسایت کلوپ لاینز:

<https://www.lionsclubs.org/en/about-us/our-organization/about-lions-international>)

در مجلات کلوپ لاینز که تحت عنوان شیرنامه در ایران منتشر می‌شد، اهداف کلوپ لاینز به زبان عمومی برای مردم این گونه شرح داده می‌شد:

«هدف عالی لاینز خدمت به نوع در همه‌جا و همه‌وقت و به هر شکل معقول و مشروع براساس جاودانی است. جاودانی آن، از جاودانی بودن حیات نوع انسان احتیاج او به زندگی اجتماعی، و اشتراک خواه‌وناخواه وی در خوشی‌ها و تیره‌روزی‌های هم‌نوع خود سرچشمه می‌گیرد. بالطبع دل‌های بیدار به این وظیفه انسانی مملو از رغبت انجام آن است. ولی به‌اصطلاح یک‌دست صدا و یک بازو توانایی کافی نمی‌تواند داشته باشد. بنابراین باشگاه‌های لاینز مرکز مناسب برای تمرکز فکرهای خیرخواهانه و تجسس طرق معقول انجام آن فکرها می‌تواند قرار گیرد» (شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۲: ۶).

در مطلبی دیگر در مجله‌ی شیرنامه، اهمیت کمک‌های کوچک به هم‌نوعان و انتشار خبر این کمک‌ها، اساس اندیشه‌ی جاویدان لاینز دانسته شده است:

«شعار لاینز خدمت به بشر است. این نوع خدمت ضرورت ندارد که تنها شامل خدمات بزرگ و یکباره باشد. هر خدمتی که درخور امکانات تمام یا عده‌ای از اعضای یک باشگاه لاینز باشد، خدمت محسوب می‌شود، ولو اینکه در نظر اول کم‌ارزش محسوب شود. مجموع همین خدمات کوچک ولی گوناگون و بی‌شمار می‌تواند در سطح جهانی و به‌مرور زمان یک مجموعه ارزنده از کمک بشر به بشر به حساب آید... مخصوصاً که لاینیزم بر اساس جاویدان بنا نهاده شده و چه‌بسا که خدمات کوچک امروز بتواند سرچشمه خدمات وسیع و گرانبهای فردا باشد، یا برای دیگران نمونه محسوب شود و تجربه به دست دهد. برای مثال از حدود و تنوع کمک‌های شیرمردان و شیرزنان عزیز در سراسر جهان، به‌تدریج اخباری که از باشگاه‌های لاینز بین‌المللی در اختیار گذاشته می‌شود در اینجا ترجمه و منتشر می‌شود. شاید انجام کمک مشابهی در حدود امکانات خواننده شیرمرد یا شیرزن عزیز نیز باشد. یا اینکه ابتکار جدید شما، هر قدر هم یک کمک کوچک تلقی شود، نوعی بر این انواع بیفزاید» (شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۲: ۱۰).

در شماره‌ی بهار ۱۳۴۳ مجله‌ی کلوپ لاینز در ایران، شش هدف برای کلوپ لاینز تعریف شده است که عبارت‌اند از:

۱) ایجاد و پرورش روح مساعدت و گذشت و اغماض در بین اقوام عالم از طریق مطالعه مسائل مربوط به روابط بین‌المللی.

۲) ترویج و حمایت اصول علمی و عملی مربوط به حکومت صالح به‌وسیله افراد شایسته.

۳) شرکت عملی افراد در تأمین رفاه جامعه در امور مدنی و اجتماعی و اخلاقی.

۴) ایجاد رشته مودت اعضاء از راه برقراری روح برادری و حسن تفاهم.

۵) استقرار جلسه مباحثه آزاد و مذاکره درباره مصالح عامه به‌استثنا امور سیاسی و مذهبی.

۶) تشویق افراد به اجراء دقیق اصول عالی اخلاقی در امور تجارتي و حرفه‌ای، مشروط به اینکه

منافع مادی اعضاء هدف باشگاه قرار نگیرد (شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۳: ۱۵).

۴) کلوپ لاینز و شکل‌دهی به سرمایه اجتماعی در عصر پهلوی دوم

پس از جنگ جهانی دوم، ابرقدرت‌های پیروز جنگ به‌ویژه ایالات متحده به این واقعیت بیش‌ازپیش پی بردند که حکومت بر جهان با ثروت‌اندوزی و تسلط بر منابع اولیه انرژی و در یک کلام سرمایه اقتصادی گره خورده و سرمایه اقتصادی نیز خود تابع سرمایه اجتماعی و فرهنگی است. درواقع از طریق سرمایه اجتماعی است که انسان‌های اقتصادی ساخته می‌شوند؛ انسان‌هایی که در مناسبات بازار حل می‌شوند و مکانیسم عرضه و تقاضا را با محوریت بیشینه کردن سود اقتصادی بازتولید می‌کنند. به عبارتی در این حالت سرمایه اجتماعی به‌منزله مکانیسم حکمرانی عمل می‌کند که به‌واسطه شبکه‌سازی، اعتمادسازی و از رهگذر بسط هنجارهای همیاری در جامعه، ارزش‌های نظام سرمایه‌داری جهانی را درونی افراد می‌کند. بدین ترتیب، نظام سرمایه‌داری با تولید انسان‌های اقتصادی همسو با نظام بین‌المللِ دُبلوکی، هم در برابر بلوک شرق خود را تقویت می‌کند، و هم تسلط بر بازارها و منابع انرژی جهانی را تضمین می‌کند و درنهایت با تغییر فرهنگ مقاومت جوامع، هزینه‌های سیاست‌ورزی خود بر مناطقی از جهان را که دارای ارزش‌ها و باورهای مقاومت‌گرایانه هستند، کاهش می‌دهد. دقیقاً در همین نقطه است که باید معنای جنگ سرد را درک کرد: تلاش برای تولید فهم‌ها و سوژه‌های همسو با ایدئولوژی سرمایه‌دارانه لیبرال یا ایدئولوژی عدالت‌خواهانه سوسیالیستی کمونیستی.

یکی از مهم‌ترین نهادهایی که به‌ویژه پس از جنگ جهانی دوم وظیفه تولید فهم‌ها و انسان‌های همسو با نظام سرمایه‌دارانه لیبرال با تمرکز بر ساخت و تغییر شکل سرمایه اجتماعی جوامع را برعهده داشت، سازمان‌های خیریه بین‌المللی بودند که در رأس آن کلوپ لاینز قرار داشت. در ادامه تلاش خواهیم کرد فعالیت کلوپ لاینز در حوزه تغییر سرمایه اجتماعی جامعه ایرانی در عصر پهلوی دوم را مورد بررسی قرار دهیم.

۴-۱) محوریت مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی در فعالیت‌های کلوپ لاینز

بسط هنجارهای همیاری، شبکه‌سازی و اعتمادسازی، سه مؤلفه اصلی برای تحلیل عملکرد کلوپ لاینز در ایران عصر پهلوی هستند که ضمن آنکه از مفهوم سرمایه اجتماعی نزد پاتنام اخذ شده‌اند، با وارد کردن مؤلفه‌هایی مانند قدرت کلان سیاسی و مقتضیات شرایط بین‌المللی،

مفهوم سرمایه اجتماعی پاتنام را از امر سیاسی و قدرت کلان غیرقابل تفکیک می‌نمایند. علاوه بر این، مفاهیم مذکور، خود نیز از یکدیگر قابل تفکیک نیستند؛ بدین معنا که بسط هنجارهای همیاری درون جامعه، شکل‌گیری اعتماد را موجب می‌شود و به سبب چنین اعتمادسازی است که شبکه‌های اجتماعی درون جامعه گسترش می‌یابند.

الف) کلوپ لاینز و بسط هنجارهای همیاری

بسط هنجارهای همیاری که به همراه خود، اعتمادسازی را در جامعه قوام می‌بخشد از مهم‌ترین محورهای فعالیت کلوپ لاینز در عصر پهلوی دوم بود که از آنها به عنوان خدمات اجتماعی یاد می‌شد. در بخشنامه‌ای به تاریخ ۱۱ بهمن ۱۳۵۱ که از سوی رئیس منطقه ۳۵۴ الف لاینز ایران، دکتر محمدتقی نیک‌نژاد، به باشگاه‌های لاینز ایران صادر شد، برای ایضاح خدمات اجتماعی که لاینز متولی انجام آنها در کشور است، چنین آمده:

«اینک برای اینکه موضوع انواع خدمات اجتماعی که در یک باشگاه ممکن است انجام داد یکباره حل بشود توضیحات زیر را به استحضار می‌رساند: ۱- انتخاب نوع خدمت در یک باشگاه به محل تشکیل باشگاه و سال مالی بستگی دارد. ممکن است نوعی خدمت امسال لازم و مقدم بر انواع دیگر باشد ولی سال‌های بعد توجه بدان ضرورت نداشته باشد. ممکن است نوعی خدمت که در جاهای دیگر ضروری است در بخش یا شهرستان دیگر غیرلازم تشخیص گردد، بنابراین توصیه می‌شود باشگاه‌ها با توجه و تفکر به نیازمندی‌های عمومی شهر خویش انواع خدمت را که ممکن است انجام داد تعیین و حق تقدم را به نوعی از خدمت بدهند که ضروری‌تر بوده و امکان انجام آن نیز در قدرت کمیته‌های باشگاه باشد.

۲- در یک بخش و یا یک شهرستان و حتی در مرکز استان و یا پایتخت مسائلی وجود دارد که نوعاً برای تمام کشور به عنوان یک مسئله مطرح و قابل توجه می‌باشد، یک پیشنهاد مفید از یک بخش که در سطح کشور مفید واقع بشود البته وجود خواهد داشت.

۳- لاینز خدماتی را که تأثیر بنیادی و سازنده داشته باشد بر کمک‌های موقت ترجیح می‌دهد. به عنوان مثال اگر اعضای یک باشگاه با جمع‌آوری اعانه هزینه معاش یک نفر معلول را برای مدتی تأمین کنند اثرش خیلی کمتر از این است که برای او چرخ‌دستی بخرند که با چرخ راه

برود و به او نواختن یک ساز را بیاموزند تا دست از گدایی بکشد و در ازای انجام خدمت درآمدی تحصیل و امرارمعاش کند.

مثال دیگر به نظر اینجانب ساختن یک پرورشگاه یا یک مؤسسه توانبخشی برای تربیت یک کودک ولگرد که گدائی را شغل خود قرار داده و آموختن یک هنر یا صنعت به او خیلی بهتر از پرداخت اعانه است... در خلال اجرای برنامه‌های اساسی بالا اعطای کمک‌هزینه تحصیلی به شاگردان بی‌بضاعت، ساختن دبستان درمانگاه، بانک خون، پرورشگاه یتیمان، کمک به کودکان عقب‌افتاده، ایجاد پرورشگاه معلولین و سالمندان، کمک به زندانیان و خانواده ایشان، هدایت بیماران به مراکز تخصصی نزدیک، دادن بدهی زندانیان بدهکار کمک به افرادی که اثاثیه خانه خود را در بانک کارگشایی گرو گذارده و نتوانسته‌اند بدهی خود را بپردازند و ده‌ها خدمت دیگر می‌تواند در برنامه کار یک باشگاه قرار گیرد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۳۰۷-۳۰۴).

در ادامه به چند نمونه از خدمات اجتماعی کلوپ لاینز در ایران که می‌توان آنها را ذیل هنجارهای همیاری قرار داد، اشاره می‌شود.

- در دو سال نخست فعالیت لاینز در ایران یک‌هزار عصای سفید به نایبانیان تهران و شهرستان‌ها اعطا و ساختمان کوی نایبانیان در اراضی سرخه حصار احداث شد.^۱ همچنین به‌طور مرتب بیست نفر دانش‌آموز در یکی از مدارس جنوب شهر اطعام می‌شد (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۴).

- اهدای خون یکی از نمودهای بسط هنجارهای همیاری از سوی اعضای کلوپ لاینز بود. سند زیر ضمن آنکه بر اهدای خون اعضای لاینز تأکید می‌کند، «همسویی اهداف لاینز با توصیه‌های اسلامی» را به‌عنوان استدلالی که از سوی برخی اعضا برای گسترش هنجارهای همیاری در جامعه مورد استفاده قرار می‌گرفت، نشان می‌دهد:

«آقای قوام صدوری [رئیس منطقه ۳۵۴ الف لاینز بین‌المللی ایران] تأکید نمود چون هدف‌های لاینز با احکام دین مبین اسلام منطبق است باید این خصلت نیکو در ایران توسعه و گسترش بیشتری پیدا کند و طبقات بیشتری از مردم در پرتو اهداف لاینز به کمک زیردستان خود

۱. یکی از محورهای اصلی خدمات اجتماعی لاینز کمک به نایبانیان بوده است. در ایران تقریباً در تمام شهرهایی که لاینز فعالیت کرده بود موضوع کمک به نایبانیان در دستور کار قرار گرفته بود.

بکوشند. وی افزود چون ریاست عالیۀ لاینز بین‌المللی را در ایران شاهنشاه آریامهر تقبل فرموده‌اند کلیه شیرمردان و شیرزنان باید به پیروی از نیت خیرخواهانه معظم‌له همیشه در کارهای خیر و عام‌المنفعه شرکت و هر کدام به اندازه استطاعت مادی و معنوی خود در جهت دیگران باشند. در پایان جلسه دکتر منصور برجیان پیرامون نقش ارزنده خون در اعمال جراحی صحبت کرده و سپس عده‌ای از اعضاء لاینز به اتفاق قوام صدری به بانک خون مراجعه و هر یک ۲۵۰ سانتیمتر از خون خود را اهداء کردند» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۳۶).

- فعالیت در زمینه خدمات عام‌المنفعه در مناطق مختلف کشور از جمله فعالیت‌های عمده اعضای کلوپ لاینز در عصر پهلوی دوم بود. برای مثال در گزارشی در خصوص فعالیت‌های لاینز در شهر یاسوج آمده است:

«شیرمرد رئیس عنوان فرمودند همان‌طور که اطلاع دارید در هفته گذشته در جهت ایجاد ساختمان مهدکودک در حومه شهر یاسوج روستای (تل خسرو) با مشارکت شیرمردان اقدام شده و اضافه نمودند باز هم امیدوار هستم شیرمردان بیش از پیش در راه به ثمر رساندن اهداف لاینز توفیق بیشتری به دست آورند و اشاره گردید که این اقدام خیرخواهانه نشانه بارزی از علاقه‌مندی افراد به امور اجتماعی و همکاری در برنامه‌های عام‌المنفعه است» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۴۴).

در گزارشی دیگر در باب ایجاد پارک و مهدکودک در شهر مشهد چنین ذکر شده است:

«آقای نوری دبیر باشگاه به اطلاع رساند که آقایان اطلاع دارند در اراضی سمرقند قطعه زمینی را برای دائر ساختن پارک اختصاص و قرار بود شهرداری از آستان قدس اجاره کند و بعداً در اختیار باشگاه لاینز نادر بگذارند که توسط باشگاه ایجاد پارک بشود بعداً که از نزدیک زمین دیده شد معلوم گردید این زمین تقریباً هشت متر عمق دارد و به‌هیچ‌وجه به درد پارک نمی‌خورد و با مذاکره‌ای که با سرکار خانم باتمانقلیچ چندی قبل کردم ایشان فرمودند باغ واقع در پایین خیابان معروف به باغ (سید جلال‌الدین تهرانی) و این باغ به درد پارک شهر می‌خورد و اقداماتی در دست عمل است که قریباً به اطلاع آقایان می‌رسانم. بهادری گفت برای ساختن مهدکودک کارهایی در دست اقدام بلیت‌هایی تهیه شده مقداری از آن به فروش مبلغی در حدود سی هزار ریال جمع‌آوری شده و حال می‌خواهیم از این بلیت‌ها برای آقایان بیاورم که هر کس هر مقدار

توانست به فروش برساند و حال باید کمیته‌ای تعیین کنیم که کار ساختمان مهدکودک را عهده بگیرد.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۵۵-۵۶).

همچنین در خصوص احداث درمانگاه در مشهد در اسناد ساواک چنین آمده است:
 «از: ۹/ه به: ۳۲۱ شماره: ۵۲۱۸/ ۹ه ساعت سیزده روز پنجشنبه هفتم اردیبهشت ماه ۴۶ جلسه مشترک باشگاه‌های لاینز مشهد نادر طوس و رضوی در محل پارک کوروش ساختمان لاینز تشکیل گردید که در آن عده‌ای از اعضای باشگاه مذکور شرکت داشتند ... پس از صرف ناهار (چلوکباب) آقای محمد طاهری بهادری، معاون منطقه ۳۵۴ الف و رئیس ناحیه ۶ لاینز خراسان اعلام داشت درمانگاه لاینز که در همین محل ساخته شد از امروز شروع به کار کرده است.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۶۴-۶۳).

دربارهٔ ایجاد ساختمان مبارزه با سرطان در مشهد نیز در اسناد ساواک آمده است:
 «جمعیت مبارزه با سرطان دو سال قبل به امر مبارک علیاحضرت فرح پهلوی تشکیل گردید و باشگاه لاینز نادر نیز وابستگی خود را تلگرافی به عرض علیاحضرت شهبانو معروض داشت و اگر باشگاه لاینز نادر اقداماتی بنماید از این جهت می‌باشد و صلاح این است درمانگاه مبارزه با سرطان در محل باشگاه ساخته شود و علیاحضرت شهبانو هم کمک می‌فرمایند و نیز در این مورد از افراد خیر و نیکوکار استمداد خواهد شد.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۹۱).

علاوه بر مشهد، لاینز در شهرهای دیگری نظیر شاهرود و قزوین نیز اقدام به تأسیس درمانگاه و کمیته مبارزه با سرطان کرده بود (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۲۰۵-۱۷۹).
 ایجاد آموزشگاه رودکی در اهواز به همت باشگاه لاینز اهواز از جمله خدمات عام‌المنفعهٔ لاینز در اهواز بود که در اسناد ساواک انعکاس داده شده است:

«از: ۶/ه به: ۳۲۱ شماره: ۲۹۰۹/ه روز ۲۳/ ۲/ ۴۸ ساعت ۱۸۰۰ در محل زمین اهدایی شرکت ملی نفت به منظور ایجاد آموزشگاه رودکی به وسیله باشگاه لاینز اهواز از طرف آقای خسرو هدایت، رئیس منطقه ۳۵۴ باشگاه‌های لاینز ایران در محل آموزشگاه مراسمی به عمل آمد... آقای خسرو هدایت طی بیاناتی از حضور جناب آقای استاندار و سایر مدعوین و همچنین از پرداخت مبلغ دو میلیون ریال هدیه به منظور کمک در ساختمان آموزشگاه که به وسیله آقای استاندار به عمل آمده تشکر نمود. سپس آقای مهندس صفری، رئیس باشگاه لاینز اهواز طی

بیاناتی نحوه ساختمان و همچنین متراژ زیربنا که حدود ۱۲۰۰ متر می‌باشد و جمعاً مبلغی تا حدود پنج میلیون ریال هزینه دارد تشریح کرد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۱۳۱).

فعالیت در حوزه‌های عام‌المنفعه جاده‌سازی و رفع کمبود تاکسی و خانه‌سازی از دیگر فعالیت‌های لاینز در ایران است. برای مثال در اسناد ساواک در این باره می‌خوانیم:

«از: ۶/ه به: ۳۴۱ شماره: ۳۴۶۴۷/ه ۳ ساعت ۱۹۰۰ روز ۵/۱۲/۵۳ جلسه باشگاه لاینز آذر آبادان در محل فرمانداری با حضور اعضاء تشکیل و موارد زیر مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت: ۱- تعدادی از اعضاء در مورد فلکه‌های جاده خرمشهر و آبادان که با اصول صحیح مهندسی ساخته نشده و موجب تصادفات وسایل نقلیه می‌شود به تفصیل صحبت نمودند. ۲- در مورد کمبود تاکسی در مشهد آبادان که مسافری می‌بایست مدت زیادی منتظر شوند صحبت شد. ۳- در مورد کمبود ماشین‌های کرایه آبادان و خرمشهر به خصوص در ساعت ۲۱:۰۰ که دیگر کرایه پیدا نمی‌شود صحبت شد و قرار شد آقایان بلوریان، بخشنده، وزیری، مشکین و دکتر عزیزی در مورد کمبود تاکسی و کرایه‌های آبادان و خرمشهر با رئیس اداره راهنمایی و رانندگی مذاکره نمایند.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۱۵۸).

- کمک به آسیب‌دیدگان حوادث و بلایای طبیعی از دیگر محورهای همیاری اعضای کلوپ لاینز در جامعه در عصر پهلوی دوم بود. در این باره در زمینه پیگیری رئیس باشگاه لاینز نادر خراسان، که مدیرکل اصلاحات ارضی استان نیز بود، به زلزله‌زدگان خراسان در اسناد ساواک می‌خوانیم:

«مهندس خسروی مطالبی پیرامون منطقه زلزله‌زدگان و کمک‌های فراوانی که مأموران اصلاحات ارضی در آن منطقه نموده بودند ایراد و اضافه کرد در موقعی که علیاحضرت شهبانو به محل زلزله‌زدگان تشریف‌فرما شدند در یکی از چادرها از یک زن سؤال فرمودند به شما چه کمک‌هایی تابه‌حال شده، جواب عرض کرد نان نمی‌دهند که بخوریم و خسروی به گفته خود افزود قبل از اینکه علیاحضرت شهبانو تشریف‌فرما شوند چند کامیون خواربار آوردند و در محل مستقر ساختند و نزدیک هر چادر چند کیسه آرد و سایر چیزها گذارده به محض اینکه مراجعت فرمودند همه آنها را جمع کردند و معلوم نشد به کجا بردند. آقای طاهری اظهار داشت استاندار که غالباً در آنجا هستند چرا نسبت به این امور توجهی ندارند. مهندس خسروی جواب داد آقای

استاندار چه می‌تواند بکنند تا به حال سه مرتبه افراد را عوض کردند و اشخاص دیگر را مصدر کار نمودند و به محض اینکه آنها شروع به کار کردند مثل نفرات قبل شدند و گفت دلال‌هایی پیدا شدند که مرتباً در جاده‌ها هستند و آنچه به آسیب‌دیدگان داده می‌شود از دست آنها خارج می‌نمایند. در ساعت ۲۰:۳۰ جلسه پایان یافت» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۹۴).

در سند دیگری در این باره آمده است:

«آقای بهادری [یکی از اعضای لاینز خراسان] از منویات و توجهات خاص اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر و علیاحضرت فرح پهلوی شهبانوی گرامی و نیکوکار که نسبت به زلزله‌زدگان مبذول فرمودند سپاسگزاری می‌نماید و سپس از اعضاء باشگاه که در امر کمک به زلزله‌زدگان مساعدت نمودند تشکر نمود. این جلسه در ساعت ۱۶ پایان یافت» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۱۷۵-۳۰۱).

در اسناد ساواک فعالیت‌های کلوپ لاینز رشت در خصوص کمک به زلزله‌زدگان خراسان، و لاینز سمنان درباره کمک به سیل‌زدگان محلات نیز مطالبی درج شده است (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲، ۱۳۹۰: ۹۴).

آنچه گفته شد بخشی از خدمات اجتماعی لاینز در شهرهای مختلف ایران بود که از سوی مجله شیرنامه به طور مرتب پوشش داده می‌شد تا با هدف بسط هنجارهای همیاری لاینز، اخبار آن به سمع و نظر مردم ایران برسد. به عبارت دیگر، بخش قابل توجهی از نشریه شیرنامه که بیش از ۷۰ شماره آن در عصر پهلوی دوم در ایران انتشار یافته بود، به خدمات اجتماعی و فعالیت‌های عام‌المنفعه باشگاه‌های لاینز در ایران و جهان اختصاص داده شده بود تا با القای حس همیاری به مردم، نظام سرمایه‌داری جهانی در زمینه ایجاد و شکل‌دهی به سرمایه اجتماعی در ایران بتواند موفقیت‌آمیز عمل نماید.

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۷،
فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۲، صفحه ۱۲

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۱۳،
فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۳، صفحه ۲۰

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه

باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۱۷،

بهمین و اسفند ۱۳۴۳، صفحه ۱۶

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه

باشگاه‌های، لاینز ایران، محله شیرنامه، شماره ۱۷،

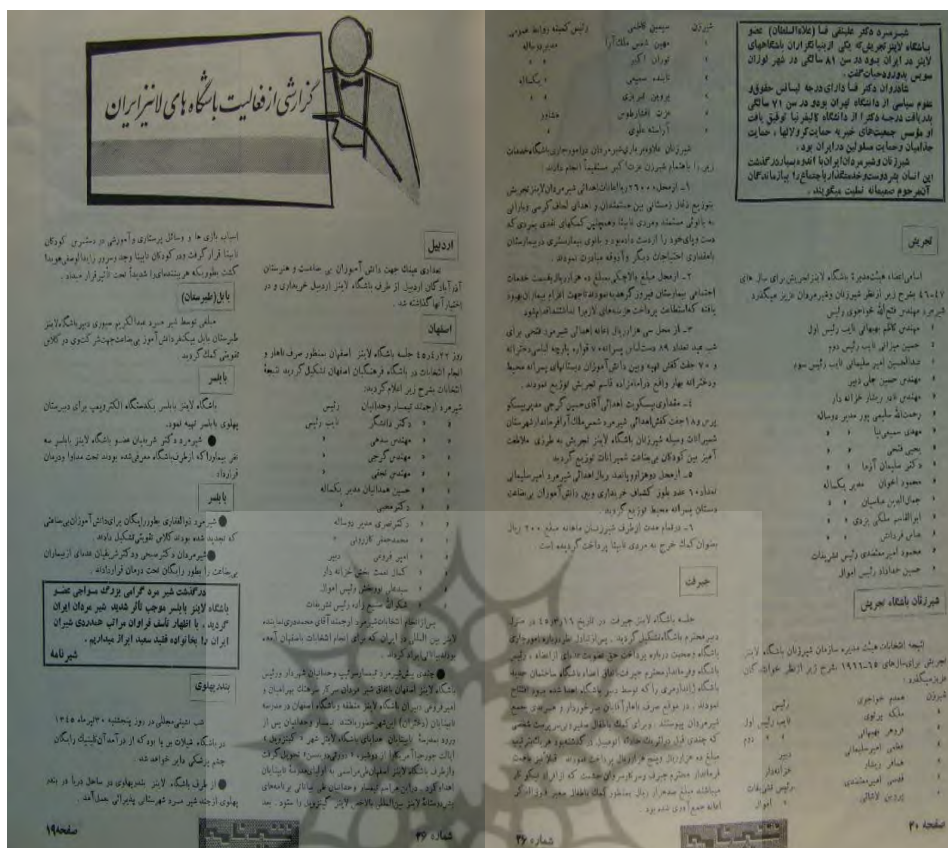
بهمن و اسفند ۱۳۴۳، صفحه ۱۷

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لایزنی ایران، مجله شیرنامه، شماره ۱۹،
خرداد و تیر ۱۳۴۴، صفحه ۱۸

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لایزنی ایران، مجله شیرنامه، شماره ۱۹،
خرداد و تیر ۱۳۴۴، صفحه ۱۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لایزن ایران، مجله شیرنامه، شماره ۲۶،

مرداد و شهریور ۱۳۴۵، صفحه ۱۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

۱۴. تحول مقدار کتاب،
بکاخانه عهد شوگرد واقع در
ونک

۱۵. خریداری و اهداء مقدار
پارچه لباس و خنجر ایزدبانو به افراد
متعلق و تقدیم آن توسط سازمان
شیر زنان

۱۶. مسأله سازمان شیر زنان یوسف
آباد منظور حمایت از اطفال

نمود .

کودکان که برآستان شیر مرزا محمد
دکتر نقاشان و اربابان و روحانی
مؤمن نموده و اهداء - همچنین
این سازمان مقدار کپور تصویر
و در بانک ملی منظور خارج
ضروری آید خود نامی نمود
استدوار و شیر بانو علی مطهرین
ماحانه ایشان مرتب وصول می-

و نیز از طرف بانک شیر
مرزان یوسف آباد در طفل بی
سرپرست برای تربیت و تحصیل
بازمانان از شیر زنان معرفی و
اعزام شده اند .

در بانک شیر مر فقه
بنظر داجوئی از زنان ایران
و سازمان انجمنی شیر خات

بمقتضای مدتی سرگودجه بود
و کمیت اطفالی اهداء بانک
ازین صریح می مستطی بین
رونگران ، زانایان و پسران
هم توزیع گردید ، بدین روش
آموز بی همتا مبلغ قابل توجهی
از اعتبار بانک لایسنز بانک
گردید .

[illegible]

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه

خرداد ۱۳۴۸، صفحه ۲۵

پیشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۴۴،

اردیبهشت ۱۳۴۹، صفحه ۳۶

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۴۴،

اردیبهشت ۱۳۴۹، صفحه ۳۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

خدمات شیر مردان باشگاههای لایز ایران

از طرف باشگاه به بانویی که از ذکر نامش خودداری نمیشود بوسیله شیر مرد ارجمند محمد دادور، پرداخت مقرر ماهیانه بانو فریده لوراسانی بسم کلاس خیاطی وابسته به سازمان شیر مردان باشگاه. اهداء مبلغ ۱۰۰۰ ریال از طرف شیر مرد امیر سلیمانی برای خرید سگه خایه جهت فرقه کتب بخش سالگرد باشگاه.

باشگاه لایز تهران

پرداخت مبلغ ۱۰۰۰ ریال برای کمک به جراحی یک بیمار مغزی، کمک نقدی یک بیمار مستمند طبق توصیه شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف، پرداخت مستعری ماهیانه چهار نفر روشنگر و یک نفر بیمار. دریافت مبلغ ۳۵۰۰۰۰ ریال از مائترک یک نفر بانوی فرانسوی (والانتین میلو) که وصیت کرده بود نصف دارایی وی در اختیار باشگاه لایز تهران قرار گیرد بوسیله شیر مردان پوشیاد و سی شوقه اهداء مبلغ ۵۰۰۰۰ ریال به منظور کمک به ایرانیان رانده شده از عراق به وسیله شیر مردان باشگاه.

باشگاه لایز خرم آباد

جمع آوری اهداء مبلغ ۲۰۰۰۰ ریال جهت کمک به موطنان رانده شده از عراق.

باشگاه لایز خرمشهر

اهداء شش عدد توبه خوابا و دستبند توسط شیر مردان باشگاه.

باشگاه لایز ری

کمکهای نقدی و چک به چند خانواده خوارده مستمند بوسیله دبیر باشگاه.

باشگاه لایز رامسر

جمع آوری مبالغی پول و اهداء به ایرانیان رانده شده از عراق.

باشگاه رضوی مشهد

کمکهای مادی باشگاه، روانی مشهد و نوسه کلاسهای قر و لاله.

خدمات شیر مردان باشگاههای لایز ایران

روشن جهت استفاده دانش آموزان عقب افتاده و کر و لال و نابینا.

باشگاه لایز بندر بوشهر

پرداخت مبلغ ده هزار ریال توسط شیر مرد ارجمند غلام شهیدی فرماندار کل بوشهر بندوق باشگاه جهت اتمام امور خیریه.

باشگاه لایز بندر خابور و امغان

تأمین شیر و لبنای و هزینه تحصیلی ۶ نفر دانش آموز بوسیله شیر مردان منعی و شیر مرد چوک.

باشگاه لایز بندر بوشهر

پرداخت مبلغ ۱۸۰۰۰ ریال به وسیله شیر مرد محمدیان رئیس باشگاه به منظور اتمام سه روز، زندانیان بوشهر.

باشگاه لایز بندر خابور و امغان

تأمین شیر و لبنای و هزینه تحصیلی ۶ نفر دانش آموز به اقدام برای جراحی یک نفر بیمار بی بضاعت دبیرستان شیر و خورشید سرج امیر کلا بوسیله رئیس باشگاه، تشکیل جلسه فوق العاده باشگاه و انتخاب شیر مردان مرتضی تالابی بسمت رئیس و کمال ازبازیان بعنوان دبیر.

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

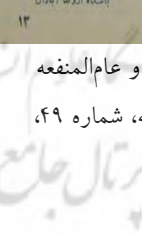
شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

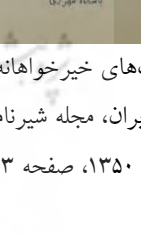
شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

شیر مرد دیرمطلبه ۳۵۳ الف

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه باشگاه‌های لایز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۴۹، اسفند ۱۳۵۰

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۵۰،
اردیبهشت ۱۳۵۱، صفحه ۱۵

گزارشی از فعالیت‌های خیرخواهانه و عام‌المنفعه
باشگاه‌های لاینز ایران، مجله شیرنامه، شماره ۵۰،
اردیبهشت ۱۳۵۱، صفحه ۱۶

ب) کلوپ لاینز و شبکه‌سازی اجتماعی

مؤلفه دیگر سرمایه اجتماعی، شبکه‌ها یا به عبارت دقیق‌تر، شبکه‌سازی اجتماعی است. کلوپ لاینز در ایران فعالیت گسترده‌ای درخصوص ایجاد شبکه‌های اجتماعی ملی انجام داد تا از این طریق سرمایه اجتماعی قابل توجهی را برای نظام سرمایه‌داری جهانی یا همان بلوک غرب در

ایران شکل دهد. در ادامه به چند نمونه از تلاش‌های لاینز برای شبکه‌سازی در ایران اشاره می‌شود.

ایجاد باشگاه‌ها و عضوگیری دو شیوه رایج کلوپ لاینز جهت شبکه‌سازی در ایران بود. ایجاد باشگاه فرصت مناسبی را فراهم می‌کرد تا از یکسو مسئولان سیاسی استانی و شهری نظیر فرمانداران، بخشداران، اصناف مختلف و از سوی دیگر، مردمان عادی و علاقه‌مندان به امور خیریه به مثابه یک شبکه اجتماعی با یکدیگر ملاقات، گفت‌وگو و تبادل نظر کنند. همچنین عضوگیری، که هرچند در تمام طول سال انجام می‌گرفت، از سوی لاینز ماه اکتبر به‌عنوان ماه خاص عضوگیری در نظر گرفته شده بود، امکان شبکه‌سازی و گسترش شبکه‌های اجتماعی لاینز و به تبع آن، نظام سرمایه‌داری جهانی را مهیا می‌کرد.

«تأسیس یک باشگاه مراحل مختلف دارد که گهگاه در بولتن‌های ماهانه و شیرنامه‌ها و یا در مکاتبات و همچنین در کتاب رئیس بدان اشاره شده که اهم آن به قرار زیر است: اول - تشکیل کمیته سه‌نفری از افراد مورد اعتماد محلی که البته ترجیح دارد آقایان فرماندار یا بخشدار (بنا به موقعیت محلی) رئیس انجمن شهر یا شهردار و یک نفر معتمد محلی سرشناس در این کمیته شرکت داشته باشند. کار این کمیته سه‌نفری انتخاب افراد شایسته و نوشتن نام آنهایی است که صلاحیت عضویت در لاینز را دارند، کاندیداهای عضویت بایستی در درجه اول از افراد سرشناس و علاقه‌مند به امور اجتماعی محلی و در درجه دوم از میان رؤسای سازمان‌های محلی انتخاب شوند و حتی‌المقدور افراد برجسته صنوف مختلف در آن شرکت داشته و با یکدیگر تضاد غیرقابل آشتی نداشته باشند تا اختلافات شخصی موجب تشنج جمعیت نشود. به‌عنوان مثال رئیس و اعضای انجمن شهر و انجمن شهرستان، پزشکان، مهندسين، رؤسای کارخانجات، کشاورزان بزرگ، صاحبان صنایع و بازرگانان در رشته‌های مختلف، قضات و وکلای دادگستری، رؤسای ادارات محلی، فرهنگیان و نظایر آن برای عضویت در نظر گرفته شوند، و بهتر است اکثریت اعضا یعنی لااقل ۶۰ درصد درصد از افراد بومی و محلی باشند. به‌عنوان توضیح اضافه می‌نماید در هر بخش بزرگ و شهرستان نیز به تناسب موقعیت محلی افرادی یافت می‌شوند که وقتی که دور هم جمع شوند با یکدیگر تجانس فکری داشته و با همکاری یکدیگر منشأ انجام خدمت اجتماعی واقع گردند.

دوم - دعوت از انتخاب‌شوندگان برای عضویت در باشگاه لاینز به امضاء فرماندار یا رئیس کمیته سه نفری در روز و محل معین در این جلسه حتی‌الامکان جناب آقای استاندار، فرماندار و روسای ادارات دولتی حضور داشته و راجع به لاینیزم و توجیه هدف سازمان و برنامه کار و آینده باشگاه توسط یک نفر مطلع بیاناتی ایراد خواهد شد.

سوم - ثبت نام داوطلبان عضویت که با دریافت ۱۲۰۰ ریال ورودیه و برگ دستور پرداخت بانکی حق عضویت که عضو انتخاب شده مشتری آن بانک باشد و تهیه فهرست این داوطلبان با ذکر نام، نام فامیلی و شغل، البته عده داوطلب بایستی حداقل ۲۰ نفر باشند تا تشکیل باشگاه لاینز رسمی باشد.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۲۷۹-۲۸۰).

علاوه بر تأسیس باشگاه‌های لاینز در سرتاسر ایران که مستقیماً با گسترش شبکه‌های اجتماعی در ارتباط است، ایجاد باشگاه جوانان و باشگاه دختران را نیز می‌توان نمونه‌هایی از تلاش لاینز برای شبکه‌سازی جوانان ایرانی قلمداد کرد. در سند زیر که مربوط به ضرورت تأسیس باشگاه جوانان است اهمیت سازماندهی امور جوانان به‌عنوان زمامداران آینده کشور در قالب شبکه‌های اجتماعی به‌هم‌پیوسته نمایان است:

«همان‌طور که استحضار دارید یکی از مصوبات دهمین کنگره مشهد این بود که باشگاه‌های لاینز ایران در سال مالی ۵۰-۱۳۴۹ توجه به امور جوانان را در سرلوحه فعالیت‌های خویش قرار داده و به تشکیل باشگاه‌های لئو (با باشگاه‌های جوان شیران) اقدام نمایند. همچنین اطلاع دارید که اتحادیه بین‌المللی باشگاه‌های لاینز در سال گذشته توجه به امور جوانان و اجرای برنامه‌هایی را جهت آنان یکی از فعالیت‌های رسمی خویش اعلام نمود. هیئت‌مدیره اتحادیه لاینز تشکیل باشگاه‌هایی را برای جوانان پسر و دختر به نام کلوپ لئو به کلیه باشگاه‌های لاینز دنیا توصیه نمود و اساسنامه بین‌المللی آن را نیز تصویب کرد... توجه به امور جوانان امروز که زمامداران آینده کشورها هستند در سطح ملی و بین‌المللی افکار مسئولین امور و اولیاء را معطوف به خود نموده و در همه‌جا سعی بر این است که با به وجود آوردن موقعیت‌هایی و یا اجرای برنامه‌هایی جوانان را به مسئولیت‌های فردی و دسته‌جمعی که در مقابل جامعه و شهر خویش، میهن خویش و جهان امروزی دارند واقف سازند.

هیئت‌مدیره اتحادیه بین‌المللی باشگاه‌های لاینز نیز با توجه به موقعیت حساس جوانان به باشگاه‌های لاینز توصیه نمود که با تشکیل کمیته‌ای مخصوص با همکاری نزدیک اولیاء

دبیرستان‌ها به تأسیس باشگاه‌های لئو اقدام نمایند تا بدین‌وسیله جوانان عملاً به تمرین زندگی پرداخته، خصوصیات رهبری را فراگرفته و کسب تجربه و کارآزمودگی نمایند.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۹۱-۹۳).

در ادامه، لاینز منطقه ۳۵۴ الف، ضمن تشکیل کمیته جوانان ابلاغیه‌ای برای تأسیس باشگاه جوانان به تمام باشگاه‌های لاینز کشور ارسال کرد که در آن ضمن تشریح فعالیت‌هایی اعضای باشگاه جوانان شامل خدمات اجتماعی، برنامه‌های تفریحی و ورزشی و گردش‌های دسته‌جمعی، برنامه‌های اردویی، مسافرت‌های دسته‌جمعی در داخل کشور، مسافرت‌های خارج از کشور به‌صورت مبادله جوانان، اعطای مدال و نشان به افرادی که خدمات مؤثر و برجسته داشته باشد (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۱۰۱)، از آمادگی برای تشکیل باشگاه شیردختان در ایران نیز سخن گفته شد:

«در صورتی که باشگاه جنابعالی علاقه‌مند باشد باشگاه شیردختان نیز تشکیل دهد تمام نکات و تشریفات را که در این طرح توصیه شده است برای باشگاه شیردختان نیز عمل بفرمایید. فعالیت‌های شیردختان جدا از پسران خواهد بود» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۱۰۳). گفتنی است، در راستای تقویت شبکه‌سازی اجتماعی ایرانیان از سال ۱۳۳۹ حق عضویت زنان در باشگاه‌های لاینز در ایران به تصویب رسید (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۷) و به‌تدریج فعالیت بخش شیرزنان یا به عبارتی شبکه‌سازی زنان ایرانی با شعار این که پهلوی و به طور خاص رضاشاه، بنیان‌گذار آزادی زنان در ایران است، شکل گسترده‌تری به خود گرفت و فعالیت آنها پیوسته در مجله شیرنامه منتشر می‌شد (شیرنامه، اسفند ۱۳۵۰: ۳۸).

مشاهده می‌کنیم که تأسیس باشگاه‌ها به‌ویژه باشگاه جوانان نقش مهمی را در شبکه‌سازی اجتماعی در ایران ایفا می‌کند، اما آنچه تکمیل‌کننده این موضوع است، عضوگیری باشگاه‌های لاینز در ایران است که در قالب برنامه‌های مختلفی صورت می‌گرفت. در خصوص نقش عضو در باشگاه در نشریه ماهانه لاینز یوسف‌آباد (مخصوص اعضا) می‌خوانیم:

«مفهوم پیوستن عضو جدید به باشگاه از نظر لاینیزم آن است که عضو مزبور با نیت و مقاصد و هدف عالی در خدمت به اجتماع خویش کمر بسته و با طیب‌خاطر و اراده‌ای آزاد مقداری از وقت و نیروی خود را وقف امور اجتماعی جامعه خود نموده است اما داشتن هدف عالی و

پیوستن به باشگاه فقط مرحله اول کار است. برای اینکه عضو جدید به آرمان‌های خویش تحقق بخشد باید در جهت نیل به هدف فعالیت نماید و بداند چه اقدامات مثبت و ارزنده‌ای را که می‌تواند انجام دهد، از کجا شروع کند و به چه طریق از امکانات و وسائل و سرویس‌های موجود در اجتماع استفاده نماید. هدف از نگارش و تنظیم این مطالب آن است که اعضای باشگاه با بحث و مذاکره آزاد و همگانی روش‌های عملی خدمت به جامعه را مشخص و انتخاب نموده و با بهره‌برداری از امکانات و استعدادهای شخصی در راه تحقق آرمان‌های خویش و حصول هدف‌های لاینیزم خدمت نمایند» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۱۱۳).

به‌طور کلی در بیشتر ابلاغیه‌های لاینز موضوع ضرورت تکثیر عضویت به اعضا گوشزد می‌شد. برای مثال در نامه دبیر و خزانه‌دار منطقه ۳۵۴ الف لاینز بین‌المللی در ایران به دبیر باشگاه لاینز تجریش چنین آمده است:

«در باب توجه به برنامه تکثیر عضویت تقاضا دارد به همان طریقی که درخواست گردیده است اقدام فرمایید. امید است شیرمردان گرامی آن باشگاه کوشش همه‌جانبه‌ای به عمل آورند تا در گزارش اکتبر ۱۹۷۱ تعداد اعضا صد درصد افزایش یابد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۱۹۶).

همچنین در نامه هوشنگ اخلاقی، رئیس کمیته عضویت منطقه ۳۵۴ الف لاینز ایران به محمدتقی نیک‌نژاد، رئیس منطقه ۳۵۴ الف لاینز ایران به تاریخ ۲۵ آذر ۱۳۵۱، درخصوص لزوم اجرایی شدن برنامه تکثیر عضویت و همچنین اهمیت ایجاد باشگاه‌های جدید می‌خوانیم:

«نیمه اول سال مالی جاری به زودی پایان می‌یابد، معمولاً در این موقع سال باشگاه‌ها با استفاده از ماه اکتبر که ماه تکثیر عضویت است به تعداد اعضای خود افزوده‌اند. آقای ژرژ فردریک، رئیس اتحادیه بین‌المللی طی بخشنامه‌ای خطاب به کلیه شیرمردان جهان اعلام کرده‌اند تعداد اعضای لاینز عنقریب به یک‌میلیون نفر در جهان بالغ خواهد شد و تقاضا کردند افتخار رسیدن به این هدف را امسال نصیب لاینز بین‌المللی بفرمایید. منطقه ۳۵۴ الف با این عقیده موافق است. از کلیه باشگاه‌ها انتظار داریم لاینز بین‌المللی را در رسیدن به این هدف کمک و یاری بفرمایند.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۲۷۳).

همان‌طور که در سند فوق اشاره شده، اهمیت افزایش اعضا برای لاینز به گونه‌ای است که برای عضو یک‌میلیونی پاداشی ویژه از سوی لاینز بین‌المللی در نظر گرفته شده است. در پیام ژرژ

فردریک، رئیس لاینز بین‌المللی، در خصوص برنامه عضو یک‌میلیونی، صراحتاً به هدف اصلی این برنامه که گسترش شبکه اجتماعی لاینز در سرتاسر دنیا است، اشاره شده:

«فراموش نکنید که هدف این برنامه فقط جشن گرفتن این لحظه تاریخی درخشان در حیات لاینز نیست، بلکه هدف تبلیغ فعالیت‌های انسان دوستانه لاینز است و از این طریق جلب حمایت و علاقه مردم به فعالیت‌های لاینز و استحکام و تقویت بیشتر لاینزم... آنچه که مهم است این است که یک میلیون مرد مؤمن به لاینزم با نیرویی همبسته و متحد برای رفع احتیاجات جامعه بشری فعالیت می‌کنند، نیرویی که در تمام دنیا مگر به قصد رفع احتیاجات نیازمندان و تقلیل آلام به حرکت درنیامده است» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۳۲۶).

شایان‌ذکر است، علاوه بر برنامه پاداش برای عضو یک‌میلیونی، برنامه‌های مختلف دیگری برای افزایش و تکثیر اعضا یا همان تقویت شبکه‌های اجتماعی از سوی لاینز در عصر پهلوی دوم در ایران اجرایی گردید. در نامه زیر به تاریخ ۸ مرداد ۱۳۵۴ که از سوی دبیر و خزانه‌دار منطقه ۳۵۴ ث لاینز به رؤسا، دبیران و خزانه‌داران باشگاه‌های منطقه ۳۵۴ ث لاینز ایران ارسال شده به برخی از این برنامه‌ها اشاره شده است:

«هیئت‌مدیره بین‌المللی با تصویب سه برنامه تکثیر عضویت امکان شرکت و فعالیت تمام اعضا برای دعوت افراد واجد شرایط عضویت در باشگاه را که موجب تقویت و گسترش باشگاه و اتحادیه می‌شود فراهم کرده است. هر عضوی که در ماه اکتبر یک و یا بیشتر عضو جدید به باشگاه معرفی کند یک نشان سینه نفیس دریافت خواهد داشت. هرگاه تعداد اعضا معرفی شده در طول ماه اکتبر به حد معین پیش‌بینی شده در مقررات ناظر به برنامه تکثیر عضویت ماه اکتبر برسد رئیس، دبیر و رئیس کمیته عضویت باشگاه نیز نشان دریافت خواهند داشت. بنابراین با توجه به اینکه توسعه و گسترش لاینز شرط اجتناب‌ناپذیر بقاء و تحقق هدف‌های لاینز می‌باشد مقتضی است مجدانه در برنامه تکثیر عضویت ماه اکتبر شرکت فرموده و به‌ویژه کمیته تکثیر عضویت و کلیه اعضا محترم باشگاه را در دعوت و جذب افراد خادم و واجد شرایط عضویت در باشگاه تشویق و ترغیب فرمایند.» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۳۳۶).

کنگره‌های سالانه لاینز ایران که هر سال در یکی از شهرهای ایران برگزار می‌شد، از دیگر فعالیت‌های کلوپ لاینز برای شبکه‌سازی اجتماعی در ایران عصر پهلوی دوم بود. در این کنگره‌ها نمایندگان باشگاه‌های لاینز از سرتاسر ایران با یکدیگر دیدار و تبادل نظر می‌کردند.

کلوپ لاینز و سرمایه اجتماعی در ایران عصر پهلوی دوم ۱۵۵

در یکی از اسناد ساواک، دکتر تراب مهرا، رئیس شورای عالی مناطق ۳۵۴ لاینز ایران از کلیه باشگاه‌های لاینز در ایران خواسته که با اعزام نمایندگان کافی در دوازدهمین کنگره سالانه لاینز ایران که در تاریخ ۲۱-۲۲ و ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ در شهر تاریخی تبریز تشکیل می‌شود ضمن برگزاری کنگره‌ای شکوهمند از مصاحبت یکدیگر بهره برده و تصمیماتی در جهت خدمت و سرافرازی بیشتر اتخاذ نمایند (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۲۳۸).

گفتنی است همانند فعالیت‌های خدمات اجتماعی، برنامه‌های تکثیر عضویت، معرفی اعضا و باشگاه‌های جدید، و همچنین گزارش کنگره‌های سالانه لاینز در ایران به‌طور مرتب در شماره‌های مختلف نشریه شیرنامه با هدف جلب اعتماد عموم مردم انعکاس می‌یافت.

گسترش لاینیزم در جهان و در ایران

در آبان ماه ۱۹۶۴ تعداد کل باشگاه‌های لاینیز جهان ۱۶۷۸ بود.
این باشگاه‌ها در ۱۲۴ کشور و واحد جغرافیایی تشکیل شده و ۷۰۱۲۳ نفر
شماره در آنها عضویت داشتند. بیست و چهار کشوری که از جهت گسترش
لاینیزم بر دیگر کشورها برتری دارند برآورد می‌یابند:

شماره رتبه	نام کشور رتبه	شماره رتبه	نام کشور رتبه	شماره رتبه	نام کشور رتبه
۱	ایالات متحده آمریکا	۱۱۶۴	دومینیکا	۱	استان خوزستان
۲	کانادا	۷۷۲	کوبا	۲	فارس
۳	ژاپن	۶۸۰	گسترش لاینیزم مقام	۳	مازندران
۴	برزیل	۴۴۵	مقدونیه و یونان	۴	تهران
۵	مکزیک	۳۹۷	تعداد کل باشگاه‌های	۵	اصفهان
۶	سوئد	۳۴۲	لاینز مناطق	۶	آذربایجان غربی
۷	فرانسه	۳۲۵	لاینیزم مقام	۷	آذربایجان شرقی
۸	استرالیا	۲۹۱	در جدول دست می‌یابند.	۸	کرمان
۹	فنلاند	۲۵۹	الته باید فراموش	۹	کرمانشاه
۱۰	آلمان غربی	۲۱۸	کنیم که در بسیاری از	۱۰	گیلان
۱۱	ایتالیا	۲۱۴	کشور ها	۱۱	بلوچستان
۱۲	هندوستان	۲۰۶	و هندوستان	۱۲	سران
۱۳	آرژانتین	۱۳۵	دارد که چندی از	۱۳	خراسان
۱۴	شیلی	۱۲۷	از کشور های	۱۴	فردوسی
۱۵	کوبا	۱۱۲	آنها تعداد	۱۵	خراسان
۱۶	کلمبیا	۱۱۱	و در لیست باشگاه‌های	۱۶	استان کردستان
۱۷	ایران	۱۰۷	لاینیزم مقام	۱۷	خراسان
۱۸	تایلند	۱۰۶	ژاپن	۱۸	خراسان
۱۹	دروازه	۹۲	استرالیا	۱۹	خراسان
۲۰	اینگلستان	۸۸	شیلی	۲۰	خراسان
۲۱	پرو	۸۶	پرو	۲۱	خراسان
۲۲	پاکستان	۶۶	پاکستان	۲۲	خراسان
۲۳	پرو	۶۰	پرو	۲۳	خراسان
۲۴	موریتانی	۵۹	موریتانی	۲۴	خراسان

۱- این باشگاه لاینیز که اخیراً تشکیل شده
است. هر کدام به نام ملی نام دارد
۱۹۶۴ متعلق به کنگره، بیشتر، بیشتر
باشگاه‌های جدید ایران نام می‌برد
جای شده است.

گسترش لاینیزم در جهان و در ایران

در آبان ماه ۱۹۶۳ تعداد کل باشگاه‌های لاینیز جهان ۱۶۱۱۷ بود.
این باشگاه‌ها در ۱۲۴ کشور و واحد جغرافیایی تشکیل شده و ۷۰۱۲۳ نفر
شماره در آنها عضویت داشتند. بیست و چهار کشوری که از جهت گسترش
لاینیزم بر دیگر کشورها برتری دارند برآورد می‌یابند:

شماره رتبه	نام کشور رتبه	شماره رتبه	نام کشور رتبه	شماره رتبه	نام کشور رتبه
۱	ایالات متحده آمریکا	۱۱۶۴	دومینیکا	۱	استان خوزستان
۲	کانادا	۷۷۲	کوبا	۲	فارس
۳	ژاپن	۶۸۰	گسترش لاینیزم مقام	۳	مازندران
۴	برزیل	۴۴۵	مقدونیه و یونان	۴	تهران
۵	مکزیک	۳۹۷	تعداد کل باشگاه‌های	۵	اصفهان
۶	سوئد	۳۴۲	لاینز مناطق	۶	آذربایجان غربی
۷	فرانسه	۳۲۵	لاینیزم مقام	۷	آذربایجان شرقی
۸	استرالیا	۲۹۱	در جدول دست می‌یابند.	۸	کرمان
۹	فنلاند	۲۵۹	الته باید فراموش	۹	کرمانشاه
۱۰	آلمان غربی	۲۱۸	کنیم که در بسیاری از	۱۰	گیلان
۱۱	ایتالیا	۲۱۴	کشور ها	۱۱	بلوچستان
۱۲	هندوستان	۲۰۶	و هندوستان	۱۲	سران
۱۳	آرژانتین	۱۳۵	دارد که چندی از	۱۳	خراسان
۱۴	شیلی	۱۲۷	از کشور های	۱۴	فردوسی
۱۵	کوبا	۱۱۲	آنها تعداد	۱۵	خراسان
۱۶	کلمبیا	۱۱۱	و در لیست باشگاه‌های	۱۶	استان کردستان
۱۷	ایران	۱۰۷	لاینیزم مقام	۱۷	خراسان
۱۸	تایلند	۱۰۶	ژاپن	۱۸	خراسان
۱۹	دروازه	۹۲	استرالیا	۱۹	خراسان
۲۰	اینگلستان	۸۸	شیلی	۲۰	خراسان
۲۱	پرو	۸۶	پرو	۲۱	خراسان
۲۲	پاکستان	۶۶	پاکستان	۲۲	خراسان
۲۳	پرو	۶۰	پرو	۲۳	خراسان
۲۴	موریتانی	۵۹	موریتانی	۲۴	خراسان

۱- این باشگاه لاینیز که اخیراً تشکیل شده
است. هر کدام به نام ملی نام دارد
۱۹۶۴ متعلق به کنگره، بیشتر، بیشتر
باشگاه‌های جدید ایران نام می‌برد
جای شده است.

جدول گسترش لاینیزم در ایران و جهان در اول
ژانویه ۱۹۶۴، مجله شیرنامه، شماره ۱۳، فروردین و
اردیبهشت ۱۳۴۲، صفحه ۲۵

صورت باشگاههایی که از مهر ۱۳۴۲						
شماره ترتیب	تاریخ تأسیس	نام باشگاه	شماره منطقه	نام و نشانی رئیس باشگاه		
۱۰۸	۲۵ ۷ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر هابونشهر	۲۵۴ ب	آقای حاج مهدی شادانی - کارخانه تعاون روستایی مرزین - آملهان		
۱۰۹	۳ ۱۱ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر میاب	۲۵۴ ث	آقای خسرو قائم، فرماندار		
۱۱۰	۲۱ ۱۲ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر ترب سرمنهر	۳۵۴ ث	آقای مرید محمد کلاش - خیابان پهلوی (مصلحتی پستی ۲۱۱)		
۱۱۱	۲۲ ۱۲ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر آذر آبادان	۳۵۴ ث	آقای مصطفی حبیب، فرماندار		
۱۱۲	۲۵ ۱۲ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر خازک	۳۵۴ ث	آقای منوچهر مینتی، رئیس مخابرات نفت - خازک		
۱۱۳	۱۰ ۲ ۱۳۴۳	باشگاه لایزر قزو	۳۵۴ ث	آقای بهنام محمد دلاورداد، معتمد روستا پهلوی		
۱۱۴	۲ ۱۲ ۱۳۴۲	باشگاه لایزر اروند آبادان	۳۵۴ ث	آقای مرید محسن جوادیه - شرکت ملی نفت ایران		

تاریخ تأسیس شده است						
نام و نشانی دبیر باشگاه	نام و نشانی خزانة و کار باشگاه	تعداد اعضای مؤسس	تعداد اعضای منتقل	روز	ساعت	محل
آقای نورالله چنگدل میانی - آقاجان ابراهیم سرشیر - هابونشهر	۱۶ -	۱۶	۱۶	اولین روز	۱۲	سالن شهرداری
آقای مهدی موسی زاده، رئیس آقاجان محمد عالمی، رئیس شایه	۱۸ -	۱۸	۱۸	اولین روز	۱۲	فرمانداری
آقای میریوسفی - خیابان یادگار گامی ایران	۲۱ -	۲۱	۲۱	اولین روز	۱۲	باشگاه گمرک
آقای محمدفانی توری، رئیس آقاجان عباس ادیب - ۱۷۲۸ - باورده	۲۸ -	۲۸	۲۸	اولین روز	۱۲	فرمانداری
آقای ایرج خسروی، سرپرست بازرگانی نفت	۱۸ -	۱۸	۱۸	سومین روز	۱۲	باشگاه کارمندان
آقای دکتر علیرضا حلیلی - آقاجان احمد قهرمانی - مد محمد رضا	۲۲ -	۲۲	۲۲	چهارمین روز	۱۲	سالن تفریحات
آقای دکتر مصطفی طاهری - آقاجان محمد علی اکبر - باکره دان	۱۳ -	۱۳	۱۳	اولین روز	۱۲	باشگاه گلستان

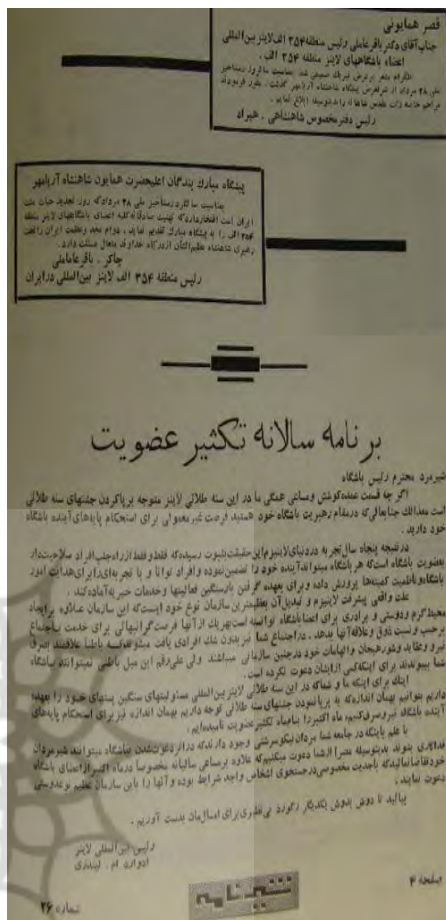
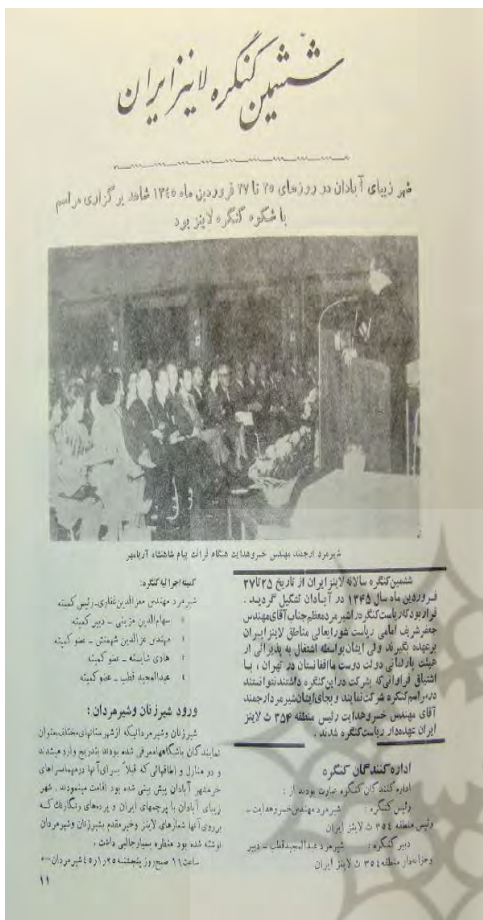
گزارش صورت باشگاههایی که از مهر ۱۳۴۲ تا اردیبهشت ۱۳۴۳ در ایران تأسیس شده بودند، مجله

شیرنامه، شماره ۱۳، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۳، صفحات ۲۲ و ۲۳

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

صفحه ۱۵ اردیبهشت ۳۴۴

گزارشی از ششمین کنگره لاینز ایران، مجله شیرنامه،

فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۵، شماره ۲۴، صفحه ۱۱

اطلاعيہ برنامہ تکثیر عضویت و دعوت بہ

ضرورت افزایش اعضاء، مجله شیرنامه، مرداد و

شہریور ۱۳۴۵، شمارہ ۲۶، صفحہ ۴

پرتال جامع علوم انسانی

گزارشی از دهمین کنگره لاینز ایران، مجله شیرنامه،

شبکه‌سازی زنان ایرانی توسط لاینز با این شعار

شبکه‌سازی زنان ایرانی توسط لاینز با این شعار

که یهلوی بنیان‌گذار آزادی زنان ایرانی است،

شیرنامه، شماره ۴۹، اسفند ۱۳۵۰، ص ۳۸.

۳۸. ه. ص ۳۸. کتاب علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

باشگاههای جدید التاسیس لایبر				
در ماههای اول سال جاری بر اثر فعالیت و وسایع شیروران احمد راجد چندین باشگاه و بندهای اسماعیل چندی				
موجوده آماده و دیگر تحصیسی - دیگر خلیج - مهر لایب اعلی - عبدالعزیز و ابوالحسن خلیج - دکتر صالحی - مهر و ابوالحسن				
ابوالحسن علی - بشنوار - پیروش - فکلی و اوجیل و لایب بوجی بشنوار - در شاهه بنف و دکتر السین راجد که بر اثر امر				
بسیه شیروران خرمی محمد راجد در حیدر لایب کاروری - عبدالعزیز و احمد حسین - دیگر بشنوار که بر اثر نشاط و				
فعالیت بر راه انداخته.				
مشخصات باشگاههای جدید التاسیس لایبر				
ردیف	نام باشگاه	تاریخ تاسیس	لایس	دایر
۱	البر	۱۵/۱/۳۶	۲۶	فریدون موشیاد شواو
۲	کادامسلنه	۱۵/۲/۳۶	۲۵	دکتر فکری علیانی
۳	ایرجان	۱۵/۲/۳۶	۲۴	دکتر موشیاد شواو
۴	کوشیوان	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۵	شهباز بنده پناه	۱۵/۲/۳۶	۲۲	مهر علیان جعفری
۶	مهر کوشیوان	۱۵/۲/۳۶	۲۳	دکتر موشیاد شواو
۷	شهام	۱۵/۲/۳۶	۲۲	مهر علیان جعفری
۸	فت	۱۵/۲/۳۶	۲۲	مهر علیان جعفری
۹	آشکارا	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۰	فریدی تهران	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۱	بسی شیروران	۱۵/۲/۳۶	۲۵	دکتر موشیاد شواو
۱۲	کرج	۱۵/۲/۳۶	۲۲	دکتر موشیاد شواو
۱۳	آلشت نشن	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۴	آشکارا لایب	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۵	مهر شیروران	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۶	مهر لایب کرگ	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۷	استاد لایب کرگ	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۸	شاهین بنده پناه	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۱۹	بندری	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۰	کندوکی	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۱	مسلک	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۲	دوبار	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۳	بنده پناه	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۴	مهر علیانی	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۵	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۶	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۷	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۸	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۲۹	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو
۳۰	دکتر موشیاد شواو	۱۵/۲/۳۶	۲۱	دکتر موشیاد شواو

گزارشی از باشگاه‌های جدیدالتأسیس و گسترش

لاینینزم در ایران، مجله شیرنامه، تیر ۱۳۵۱، شماره ۵۱،

صفحه ۳۳

باشگاههای جدیدالتاسیس لایبر

باشگاه لایبر آفریش
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ خرداد ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر آفریش در تهران با ۲۳ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمدتقی یکناد در این هیئت مشتمل ۲۳۴ آئینیه و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد محمد میرزا
 دبیر: شیرمد محمد آفرید
 خزانه دار: شیرمد رفیع یکناد

باشگاه لایبر ماکو
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ خرداد ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر ماکو با ۲۰ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمدتقی یکناد در این هیئت مشتمل ۲۳۴ آئینیه و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد ایرج البرز
 دبیر: شیرمد علیرضا خاخرایی
 خزانه دار: شیرمد محمدعلی فردی

باشگاه لایبر زاهدان
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ آذر ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر زاهدان با ۲۶ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمد داود ولی اسبقی مشتمل و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد محمد علی اردکان
 دبیر: شیرمد محمد حسن مصطفی
 خزانه دار: شیرمد حاج محمد شهبان

باشگاه لایبر سیدشهر
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ شهریور ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر سیدشهر با ۱۸ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمد داود ولی اسبقی مشتمل و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد محمد خاخرایی
 دبیر: شیرمد امین خاخرایی
 خزانه دار: شیرمد پروین نواز

باشگاه لایبر زاهد گزنی لاهیجان
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ خرداد ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر زاهد گزنی لاهیجان با ۲۶ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمدتقی یکناد در این هیئت مشتمل ۲۳۴ آئینیه و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد یونس خاخرایی
 دبیر: شیرمد محمد حسن یکناد
 خزانه دار: شیرمد میر یونس

باشگاه لایبر خاخرای
 در تاریخ ۲۲ اردیبهشت ۱۳۵۱ مطابق ۲۳ خرداد ماه ۱۳۵۲ باشگاه لایبر خاخرای با ۲۶ نفر عضو موسس یوسپه شیرمد و دکتر محمدتقی یکناد در این هیئت مشتمل ۲۳۴ آئینیه و هیئت مدیره آن بشرح زیر انتخاب شد:

رئیس: شیرمد دکتر محمد خاخرایی
 دبیر: شیرمد لایمیل قاسمی
 خزانه دار: شیرمد رحیمی خاخرایی

گزارشی از باشگاه‌های جدیدالتأسیس و گسترش

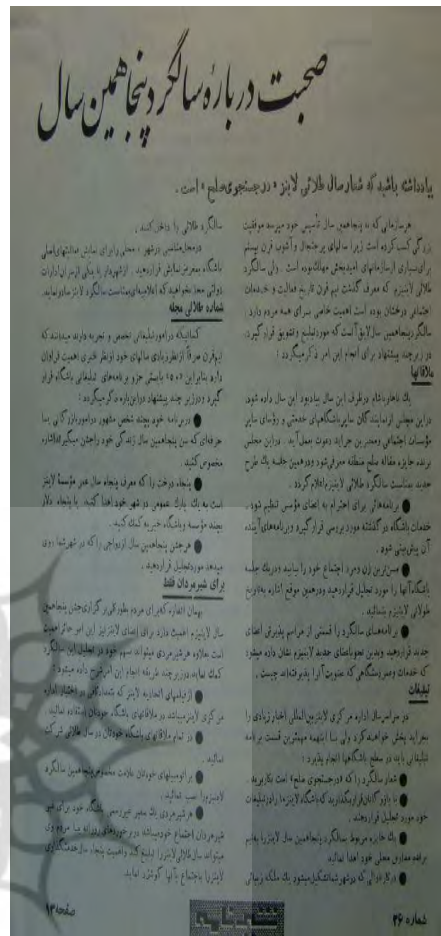
لاینینزم در ایران، مجله شیرنامه، خرداد ۱۳۵۲،

شماره ۵۶، صفحه ۲۸

گزارشی از پانزدهمین کنگره لاینز ایران، مجله

شیر نامه، شماره ۶۴، آبان ۱۳۵۴، صفحه ۴

تلاش برای تکثیر عضویت در جشن پنجاهمین

سالگرد تأسیس لاینز، مجله شیرنامه، مرداد و

شهریور ۱۳۴۵، شماره ۲۶، صفحه ۱۳

(ج) کلوپ لاینز و اعتماد سازی اجتماعی

آخرین مؤلفه سرمایه اجتماعی که کلپ لاینز برای پیشبرد اهداف خود تمرکز ویژه‌ای بر روی آن کرده بود، جلب اعتماد است. هرچند، دو مؤلفه دیگر سرمایه اجتماعی یعنی بسط هنجارهای همیاری و ارائه خدمات اجتماعی، و شبکه‌سازی در جامعه، عملاً موجب جلب اعتماد مردم به فعالیت‌های کلپ لاینز در جامعه خواهند شد، اما لاینز برای اعتمادسازی بیشتر در جامعه ایران، فعالیت‌های خاص دیگری نیز انجام می‌داد.

به بیان دقیق‌تر، علاوه بر اعتمادسازی از طریق انتشار گزارش فعالیت‌های خیرخواهانه و خدمات اجتماعی لاینز در ایران (که هدف این گزارش‌ها ایجاد سرمایه اجتماعی برای نظام سرمایه‌داری جهانی بود)، استفاده از عناصر و باورهای مذهبی، ترویج صلح‌خواهی لاینز و همچنین اعزام اعضای ایرانی لاینز به‌ویژه جوانان به نقاط مختلف جهان جهت شرکت در کنگره‌های بین‌المللی لاینز و دیدار و گفت‌وگو با اعضای مناطق به اصطلاح توسعه‌یافته و درنهایت اعطای پُست‌ها و جایگاه‌های بین‌المللی به ایرانیان در کلوپ لاینز از برنامه‌های دیگر لاینز برای جلب اعتماد ایرانیان بود.

برای مثال، یکی از اقدامات مهم برای ترویج صلح‌خواهی لاینز، برگزاری پیوسته مسابقاتی میان اعضا با نام «مسابقه صلح» بود. در یکی از اسناد ساواک به تاریخ ۹ مهر ۱۳۴۵ در خصوص جزئیات این مسابقه چنین آمده است:

«امسال پنجاهمین سال تشکیل لاینز بین‌المللی است و کنگره اصلی باشگاه بین‌المللی آن را سال طلایی نام گذاشته است و از طرف باشگاه بین‌المللی مسابقه‌ای ترتیب داده شده به نام مسابقه صلح و چگونه می‌توان صلح را در دنیا برقرار نمود و برای این کار دستور داده اوراقی از طرف باشگاه‌ها بین دانش‌آموزان مدارس از سن ۱۴ تا ۲۰ سالگی تقسیم کنند و البته این اوراق که تقاضای شرکت این نوجوانان در مسابقه است در اختیار باشگاه‌ها گذارده خواهد شد که اعضای باشگاه آنها را بین دانش‌آموزان مدارس تقسیم کنند و پاسخ آنها را جمع نموده، هر باشگاه یک نفر را بین جواب‌دهندگان انتخاب می‌نماید و آنها را به مرکز اصلی باشگاه لاینز معرفی می‌کنند و باشگاه مرکزی انشاء یک نفر را که از همه بهتر تشخیص داد به باشگاه مرکزی بین‌المللی معرفی و آن را برای شرکت در بین سایر نفرات کشورهای دیگر به شیکاگو می‌فرستد و در آنجا پس از بررسی یک نفر را انتخاب خواهند کرد که این شخص جایزه بزرگی قریب ۳۵۰ هزار تومان خواهد گرفت و نیز به برنده مسابقه هر کشور هم یک لاینز داده خواهد شد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۳۲-۳۳).

یکی دیگر از فعالیت‌های مهم لاینز برای جلب اعتماد ایرانیان، اعزام آنها به کنگره‌های بین‌المللی لاینز در خارج از کشور بود تا ایرانیان ضمن آشنایی با فرهنگ کشورهای غربی و گفتگو با اعضای خارجی لاینز، مؤلفه‌هایی از فرهنگ غربی را کسب کرده و از این طریق، اعتماد آنها به نظام سرمایه‌داری جهانی به‌عنوان نظامی که در خدمت اجتماع و آزادی انسان‌ها است، جلب شود.

در خصوص لزوم حضور جوانان لاینز ایران در اردوها و کنگره‌های بین‌المللی لاینز در نامه خسرو هدایت، رئیس شورای عالی مناطق ۳۵۴ لاینز ایران، به معینان، رئیس دفتر مخصوص شاهنشاهی به تاریخ ۱۹ خرداد ۱۳۴۹ چنین آمده است:

«به‌طوری که استحضار دارید لاینز بین‌المللی ارشاد و راهنمایی جوانان و کمک به رشد فکری و جسمی آنان را به‌عنوان یک خدمت مهم اجتماعی در برنامه فعالیت‌های خود قرار داده است و در اجرای این برنامه مفید همه‌ساله در اغلب کشورهای متمدن جهان اردوهای تابستانی جوانان در سطح بین‌المللی تشکیل می‌شود و از جوانان کشورهای مختلف دعوت به عمل می‌آید که در این اردوها شرکت نمایند. هدف اصلی از تشکیل این اردوها این است که از راه معاشرت‌های سالم و تبادل افکار و تجارب شخصی روابط انسانی بین جوان‌های کشورهای مختلف افزایش یافته و زمینه‌های جدید و بهتری برای تفاهم بین‌المللی فراهم گردد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۸۷).

در ابتدا تعداد افرادی که از ایران به کنگره‌های بین‌المللی لاینز اعزام می‌شدند، بسیار محدود بود اما به‌تدریج این تعداد بیشتر شد. برای مثال در سال ۱۳۴۹ دو نفر از جوانان ایرانی (یک پسر و یک دختر) برای شرکت در اردوی بین‌المللی جوانان لاینز که از تاریخ ۲۲ تیر تا ۷ مرداد ۱۳۴۹ در فرانسه برگزار شد، به این کشور اعزام شدند (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۸۴)، درحالی که در تابستان ۱۳۵۳ اعزام اعضای لاینز ایران برای شرکت در کنگره بین‌المللی لاینز که در شهر سانفرانسیسکو برگزار شد به چهارصد نفر رسید. سند زیر ضمن تأکید بر حضور گسترده ایرانیان در کنگره بین‌المللی لاینز، کسب جایگاه‌های بین‌المللی توسط آنها را نیز نشان می‌دهد:

«لاینز ایران افتخار دارد که در پرتو توجهات و عنایات شاهنشاه آریامهر بیش از چهارصد نفر شیرزن و شیرمرد ایرانی تابستان گذشته در کنگره عظیم جهانی لاینز که با حضور پنجاه هزار نفر شیرمرد و شیرزن از سراسر جهان در شهر سانفرانسیسکو تشکیل شده بود شرکت نموده و زیر پرچم پرافتخار ایران در شهر سانفرانسیسکو رژه رفتند. کاندیدای ایران برای سمت مدیریت بین‌المللی در قاره آفریقا و جنوب غربی آسیا در انتخابات جهانی لاینز به پیروزی رسید تا برای مدت دو سال در اتحادیه بین‌المللی باشگاه‌های لاینز خدمت نماید. شیرزنان و شیرمردان ایران

آرزو دارند که در دوران پرافتخار سلطنت شاهنشاه آریامهر در آینده نزدیکی کنگره جهانی لاینز در ایران تشکیل گردد» (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۳۳۲-۳۳۳). گفتنی است، علاوه بر حضور اعضای لاینز ایران در نشست‌ها، اردوها و کنگره‌های بین‌المللی لاینز، رؤسای لاینز بین‌المللی و اعضای لاینز سایر کشورها هم در دوران حکومت پهلوی دوم جهت دیدار و گفت‌وگو با اعضای لاینز بارها به ایران سفر کرده بودند که در شماره‌های گوناگون مجله شیرنامه گزارش حضور آنها انعکاس یافته بود. برای مثال، در شماره‌های ۱۳، ۱۷، ۵۰ و ۶۰ شیرنامه گزارشی از حضور رؤسای لاینز بین‌المللی در ایران منتشر شده است. همچنین همان‌طور که گفته شد، اعضای لاینز کشورهای مختلف نظیر آمریکا و بلژیک نیز چندین مرتبه برای گفت‌وگو و تبادل نظر با اعضای لاینز داخل کشور به ایران سفر کرده بودند (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۱، ۱۳۹۰: ۲۵۹).^۱

۱. مرکز بررسی اسناد تاریخی، کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، جلد اول، ص ۲۵۹.

حضور رئیس اتحادیه بین‌المللی لاینز در دفتر
مخصوص شاه، مجله شیرنامه، بهمن و اسفند ۱۳۴۳،
شماره ۱۷، صفحه ۹

دیدار مدیر لاینز بین‌المللی با شاه اردیبهشت ۱۳۴۳،
مجله شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۳، شماره
۱۳، صفحه ۳

پرزیدنت گرین در تهران

حادثه شصت و نهم با بعد از روز جمعه چهارم اردیبهشت ماه همدانهای حامل پرزیدنت گرین و خانم ایشان و آقای کلمبانا مدیر لاینز بین المللی در فرودگاه مهر آباد بر زمین نشست و همدان عزیز مورد استقبال گرم شهر مردان و شیر زنان ایران قرار گرفته - در سالن فرودگاه مراسم معارفه بعمل آمد و در همدان فرصت شد که پرزیدنت گرین از وضع لاینز ایران و تشکیلات وسیع آن اطلاعات تازه بدست آورد و از نزدیک با مسئولان و مدیران این تشکیلات برخورد جوییه و ایران آشنا شود .

برنامه توقف دو روزه خانم و آقای گرین از طرف لاینز ایران با اشتراک مساعی دهشت باشگاه تهران کمست همدان آنها را داشت تنظیم و در این برنامه گشتهای حالب و بازدید های مختلف گجاشده شده بود که بسیار مورد رضایت و خوشوقتی همدانان عالینشد قرار گرفت .

روز شنبه ساعت ۱۱ صبح پرزیدنت گرین و خانم ایشان و آقای کلمبانا بحضور شاهنشاه با رافتنده که در این شرفایی آقای حسین طاهری رئیس شورای عالی مناطق لاینز و آقای مهس شریف امامی رئیس منطقه ۳۵۴ الف و آقای اکبر همدان صادم الدوله رئیس منطقه ۳۵۴ پ و آقای دکتر مداری باشگاه لاینز بین المللی در ایران و آقای دکتر هادیوش رئیس باشگاه لاینز تهران حضور داشتند . با عازمه و توجه خاص که شاهنشاه از بدو تأسیس این مرکز جهره و نیکوکاری هیفول فرموده اند و مسئوله دشواری ایران لاینز را در سایه انفاق خود حمایت و پشتیبانی میفرماید و این بار نیز شاهنشاه و رئیس لاینز بین المللی را مورد تعاتب خاص قرار داده اند . شاهنشاه درجلسه ایرانوسرت اندوستان لاینز در ایرانند و سولیت این مرکز خبریه بین المللی عالینان اظهار تهنیت کردند که بار دیگر دست اطلاعات مدخله در زمینه لاینزیم جود صاحب و مسرت رئیس لاینز بین المللی قرار گرفت .

روشنه پنجم اردیبهشت همدان عالینشد در پذیرائی محلی که با افتخار آنها و باشگاه اشتران ترتیب داده شده

پرزیدنت گرین در تهران

کینه از صحنه قبل
را از کنویری به کنویر دیگر میبرد و آن نور آن دل نیاز معنای
و هست نیکوکاران را ابرو و روشنی میبخشد اکنون در میان

که دو سایه سرپرستی این رهبر بزرگه لاینز مرتباً در آتی
توسعه بیشتر خواهد یافت و توفیق انجام خدمات وسیعتر و
کثرت و کثرت بکف ملت ما خواهد افتاد .

پس از بیانات رئیس شورای عالی مناطق آقای گرین
پدنت میکرو فن قرار گرفتند و چنین اظهار کردند :
شرکت در این جمع گرم و باشکوه و مورد لطف و عنایت آقای
علامه قرار گرفتن برای خودم بوضاحت موجب نهایت سرپندی
و افتخار است . سپس آقای گرین در حالی که مدال پسیار
باشکوهی را در دست داشتند اظهار کردند که این مدال

ماست . گرین و در انگلیسی یعنی «سیر و دوام این رهبر
نیکوکاری من می آید» نام است و در نتیجه او از خود ماست
و در ایالت «کلارام» آمریکا بدینا آمده که محقق نام موطن
او همان دهلاه میباشد . مراتب منادیت و نزدیکی گرین
با ما فراوان است . محمله گرین روزی مشاور ایالات خود
درشای آمریکا بود که اینک انتخاب و آقای شریف امامی
افتخار همکاری و هم شلی او را داریم .

کلمبانا پادس دوا و ایرانی امیل و عالی است . اسم از
اشتهار دوام او در اولین نره است ولی در این وقت روزی
روحی لطیف و رحیم جان دارد که اکنون در آسیا جولانگی
اختیارات نیازمندان و تشکیمستان است ؛ قلب ابدان و خود
او پزشک تخصص قلب است .

خانم گرین با این لطافت و لطافت و یاد بخیر گرین و
سیر خواهد شد . چون سیری و نشاط در ذات پر مهر ایشان
شایان است . سپس آقای علامه خطاب به آقای گرین علامه
و اظهار خوشوقتی کردند که اکنون لاینز ایران از حیثیت و
و هیروی عالی شاهنشاه برخوردار میباشد . بعداً رئیس لاینز
ایران تقدیر تهنیتی و ابرو داد و انکار شاهنشاه را در بر قرار
طریق حریت و آزادگی دایران نمودند و الهیاتیان دادند

تاکنون فقط ۳۵۴ تشکیمت بزرگه لاینز جهانی داده شده و من
افتخار دارم که جزئی از خدمات و زحمات نماینده لاینز
بین المللی در ایران را با تقدیم این نشان حق شناس کنم . سپس
ایشان مدال را به میانه آقای دکتر مداری نصب کردند .
آقای گرین دنباله بحث مختصری که مابین دکتران
بهیان آمده بود پیش کشیدند و گفتند : با وجودی که اشتیاق
باشگاههای تازه رقم اول عمرانی لاینزیم است ولی نباید
در بین توسعه به کمیت از کیفیت غافل بود ؛ بلکه موردی توسعه
باشگاهها باید به تسالیت و طبق اقدامات آنها افزود و
مردم را برای خدمت بخود آماده و مجهز کرد . اگر تنها
شرکت افراد در باشگاه به گسردم آمدن و احیاناً اظهار
خودند باشد باید گفت که بهیچوجه کافی نیست ؛ بلکه
روح همکاری و ازایاد انواع خدمات باید بیشتر مورد توجه
باشد در نتیجه ۱۷

دیدار مدیر لاینز بین المللی (پرزیدنت گرین) با شاه
اردیبهشت ۱۳۴۳، مجله شیرنامه، فروردین و
اردیبهشت ۱۳۴۳، شماره ۱۳، صفحه ۶
دیدار مدیر لاینز بین المللی (پرزیدنت گرین) با شاه
اردیبهشت ۱۳۴۳، مجله شیرنامه، فروردین و
اردیبهشت ۱۳۴۳، شماره ۱۳، صفحه ۵

انتشار مطالب، ابلاغیه‌ها و سخنرانی‌های رؤسای لاینز بین‌المللی (گلودام دوورس)، مجله شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۴، شماره ۱۸، صفحه ۶

انتشار مطالب، ابلاغیه‌ها و سخنرانی‌های رؤسای لاینز بین‌المللی (گلودام دوورس)، مجله شیرنامه، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۴، شماره ۱۹، صفحه ۴

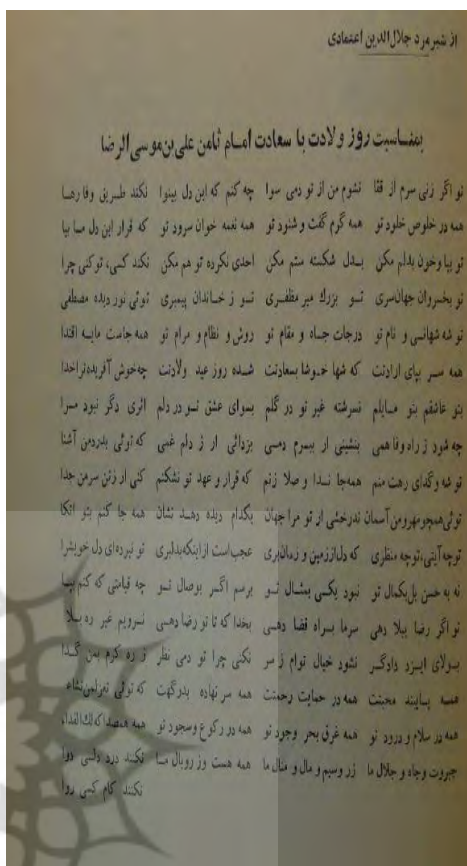
پرتال جامع علوم انسانی

انتشار دستورالعمل برنامه مسابقه صلح، مجله شیرنامه، مرداد و شهریور ۱۳۴۵،

شماره ۲۶، صفحه ۱۷

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

انتشار اشعار مذهبی، به مناسبت ولادت با سعادت

علی بن موسی الرضا، مجله شیرنامه، اسفند ۱۳۵۰، شماره

۴۹، صفحه ۳۱

انتشار اطلاعیه مسابقه عکاسی میان اعضاء لاینز

ایران و اعلام اسامی برندگان مسابقه مقاله صلح،

مجله شیرنامه، اسفند ۱۳۴۵، شماره ۲۹، صفحه ۲۶

از شیر مرد سید خلیل الله کارونی
رئیس مصلحه ۲۵۴ الف لایتنر دبیران

اثرات جشنهای ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی در جهان و آینده ایران

در سال جاری که جشنهای وسیع و
پر رنگی در سراسر کشور به مناسبت
۲۵۰۰ سال شاهنشاهی ایران و سال
کودش کبیر برپا شده بود مصلحه ۳۵۴
الف لایتنر ایران تصمیم گرفت که در
اینجهمرسانه مقاله نویسی تحت عنوان
اثرات جشنهای ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی
در جهان و آینده ایران ترتیب دهد و در
این شماره دانش آموزان دوره دوم -
موسسه شرکت کنند. موضوع وسیله شیر
مرد کریمی محمد دوی دبیر گل لایتنر
ایران بطالع کلیه بهنگاههای تابع
مصلحه ۳۵۴ الف و سید و نیز مرآت در
جراک کثیر الاثر است اعلام گردید
تا ملاک مدان و داوطلبان در این مسابقه
شرکت نمایند. بحث با طرح طلب در
کتابخانه نشر گردید که برای نگارن
اول دوم و سوم مسابقه جایزه نقدی -
نقد اول بیست و پنج هزار ریال -
نقد دوم پانزده هزار ریال و غیر سوم ده
هزار ریال ملغور و پرداخت گردد.
برای رسیدگی باین موضوع لازم فاصله
نقدهای ثبتی تشکیل شود و از طرف شیر
مرد ارجمند سید خلیل الله کارونی
فرمانده مصلحه مسئولان مربوطه شیر مرد
محمد دوی رسول گردید و در نتیجه
موضوع ۲ - اطلاعات تاریخی شاهنشاهی
و مقاله ۴ - جامعت موضوع ۵ - اشتیاق

آقای رستم‌پور اندرین‌نشان فرهنگیان
رشت برنده دوم

دو پسر زلیخا نوروزی صحنه
دانش آموزان ششم طبری برنده سوم

آقای کارمان بردانی دانش آموز
مال ششم طبری برنده اول مسابقه

۲۵

از شیر مرد سید خلیل الله کارونی
رئیس مصلحه ۳۵۴ الف لایتنر بین المللی در ایران

شرح مسافرت شیر مرد ارجمند رابرت جی ابلینگر

رئیس کل اتحادیه لایتنر بین المللی بایران

شیر مرد ارجمند رابرت جی ابلینگر
رئیس کل اتحادیه لایتنر بین المللی باستان
همسرشان بانو مارتا ابلینگر روز دوشنبه
دوم اسفند در ساعت ۹۲ صبح از تهران با
هوایی وارد ایران شدند و در فرودگاه
شیر مردان سید خلیل الله کارونی رئیس
مصلحه ۳۵۴ الف لایتنر - شیر مرد محمد
داوود شیر مصلحه شیر مرد نصرالله
تاجیک شیر و خان احمد مصلحه شیر مرد
محمد دوی دبیر گل لایتنر ایران شیر مرد
سرتیپ کور معارفی - شیر مرد دکتر
عالم الدین غفاری رئیس کمیته تشریفات
مصلحه شیر مرد سرهنگ مسعودی دبیر
تایچه و دبیر باشگاه تهران و شیر مرد
موشنگ‌خان‌آقایی دبیر باشگاه تهران و
رئیس کل اتحادیه لایتنر بین المللی و
همسرشان استقبال نمودند و از طرف
شیران ایران خیر مقدم گفتند.
روز سه شنبه مراسم پذیرایی در لایتنر
و عصر شان با تانق شیر مرد محمد دوی دبیر
مخصوص اعلیحضرت شاهنشاهی آریا مهر و
امضاء و سپس با تانق شیر مرد سید خلیل الله
کارونی تاج کل سپاه پهلوی تانق آریا مهر
اعلیحضرت شاهنشاهی کبیر نمودند. در شیر
دی از طرف باشگاه شیر مرد دیر باشگاه
ارایان استقبال و خیر مقدم گفتند سپس
رئیس کل لایتنر و همسرشان با تانق شیر مردان
خلیل الله کارونی و محمد دوی با حساب
آقای امیر عباس میرزا نخست وزیر ملاقات
و راجع به تعداد باشگاههای لایتنر جهان
و امضاء باشگاههای لایتنر و غیره معارفی
باشگاهداران پانزده میانه به هم رسید شیر مرد
ارجمند در ارتجی ابلینگر تانق کورید

شیر مرد آبلینگر و بانو خاتمه امضاء دفتر مخصوص شاهنشاهی آریا مهر

۳

انتشار گزارش هایی در خصوص مسافرت های رؤسای
لایتنر بین المللی، مجله شیر نامه، اردیبهشت ۱۳۵۱،
شماره ۵۰، صفحه ۳

برگزاری مسابقه مقاله نویسی در خصوص اثرات جشن های
۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی در جهان و آینده ایران، مجله
شیر نامه، اسفند ۱۳۵۰، شماره ۴۹، صفحه ۲۵

گفتار بزرگان	گفتار بزرگان
مجموعه پیاپی خطاها و اندهندگان خدا آنکس پیش خدا محبوبتر است که برای بندگان خدا مومنان باشد. حضرت رسول اکرم (ص) تأثیر توأمانش بروید دست بر زلفهای دردمند و سرهای بی‌سامان بگذارید تا از سنگینی گناهان خویش بکاهید و بدانید که دست زیرمستان گرفتار و دل شکسته دلان دست‌آوردن گناه گناه شمرده میشود و گناهکار را در پیگاه، خداوند، پییده روی گرداند. حضرت علی (ع) بشر خود هستی نیکی و نیکوکاری و دستگیری از استبداد یکی از عالیترین خصال بشریت است که زندگی انسانها بدان روشنی می‌یابد و در سایه همین نوبت الهی است که انتقامات راه توفیق کمال را پیسوده مقامی بر ذلالت و شایسته احرا می‌نماید. بر گردگان -خودچینوایان بر ترک عالم بشریت همیشه تعاون و همکاری و دستگیری از مستضعفان را توصیه و تأکید کرده و برای تأمین آسایش و رفاه همه مردم جهان و تحقیق گناهان احرا آثارالام دانسته‌اند.	مجاهدان راه حق خداوند! به آن مسلمانان که سر باران رشید تو از توفیق توفیق خویش کنگ کند و با در گذار خود به تشدید و تحسین باز آورد و با خانوادشان را در پناه گیرد همچنان مزد و اجر جزیل‌نات کن. خداوند! یک‌چشمین‌مسلمانان که دست حمایت پیوسته باران راه تو پیش می‌آورد مزد سربازان اسلام پیشش و یکر است افتخار جهاد سربلندشان ساز. از صحنه سجاده برای اطلاع بین شما اینک در روزگاری بسر می‌برید و در دورانی از زندگی خویش هستید که چرخهای کمردندان بهشت دنیای مرقی سرعت شروع یک روش نمود است و پیش همه شما باید در گردش هر چه بهتر این چرخهای عظیم، نقش تازه و جدی‌تری پیچیده بگیرد و در این راه پیش از هر چیز لزوم تشخیص احتیاجات واقعی مملکت را بداند و توجه را بر آن گیرد و خوشه‌نات را با تکیه بر نقد شمع بهمان روپا گردانی بر آن نو بر مینویسند و تحول‌مندی و انقلابی بادهای متدهن قدمهای اساسی برداشته شده است. از سخنان هاشم‌آرا بابر دوشوی و قرص مخزن در میان دشمنان چنان گوی که اگر پوست درخت بر درخت نشوی، خشم پیش از حد و شست‌آرد و لطف و وقت هیت برود نه چندان درشتی کن که از تو می‌شود و نه چندان نرمی که بر تو دلیر شوند. سعدی خدا یا! هر که را عقل دادی چه نداری و هر که را عقل ندادی چه دادی. خواج‌احمد عبدالله انصاری هفتاد سالان ما دوست داریم کسی را که خرمنده داشتند باقیم، قتی، برده‌ای، روح خوی و اهل ملافت، شکایت، دست‌گردار و با وفا باشد، هماغه‌ها خواهند پیامبران را با بگام اخلاق تعمیمی داد پس هر که درون‌تو از اخلاق باشد باید خداوند را بر آن نعمت میساز گوید و کسی که در او آن خصال باشد باید پیوسته خداوند چاند واد ذات اقدس او بخواهد که بدان خالصها موافقت نماید. حضرت امام جعفر صادق (ص)
کُفتار بزرگان شما در صده وقت خصوصاً حین انجام وظیفه باید از کوه نجات و توفیق‌بخشان توانگر باشید که سکه‌های طلا و توده‌های جواهر مردم در غفلت‌تان پاک و خاک نفاق نکند. حضرت علی علیه‌السلام بند باید است که دو دو و دو زبان باشد برادران دینی را در پیش رو بنماید و در پشت سر آن آنان نیت کند. حضرت موسی بن جعفر علیه‌السلام تنها ارواح کوچک و طایفه پست از محنت و ناآرامی دیگران لذت می‌برند و از بشارت و کلیای آنها آزرده و مغموم می‌شوند. نورالدین عمر انسان آشد کوتاه است که نمی‌آرد آدمی حقیر و کوچک باشد، خدمت به موعودان ما را بزرگه می‌کند. فیر الی تنها آنکس مژدین را از کد داده است که تواند دوستان آزادی برای خود فراهم آورد. وایر بجل	خانه یک بهشت را از دو چهره بافته‌اند: نالی از نیکوکاری و خوشحالی، بودی از سازگاری و مردم‌داری. از نصیر بانکن مرد آزاد، حق دارد از سدهایی شود اگر دور خود را بدون انجام دادن کاری شایسته و سوده‌ی پیر برده باشد. کنسویس با هر خدمتی که برای مردم انجام بدهیم، جان آزادی بدو خود بخشدیم، جان آزادی که مسا را بر ندگی و سعادت‌آبادی پیوند می‌دهد. آنها که به کار دفع احتیاجات مردم هستند بهترین خدمت را به خودشان می‌کنند. کایر حق و باطل بازرسی هر خدمتی که درباره آن تبلیغات فراوان بعمل آید حقیقتاً نخواهد شد و حقیقت هم هر چند چسکی آن را شیشه فاندست نخواهد بود. شادی
فیر سقین کنگر ش لایتر تبه از صفحه ۹۱ خانه و معنیه، انجام مسابقات ورزشی، تدریس افتخاری در دبیرستان، کشتی‌های مختلف، گوناگون در امر مبارزه با بیسواد و تحلیلی از هر مخالفین و ترکان، تعلیم بر پایه‌های مسافرهای علمی و فرهنگی، چای و آشامیدنی و جزوات مختلف، حمایت از مسلمان و زندانیان، قبول شویز در ازبکستان، خدمتکاران، بصری، پخش بی‌کلیک، با چراغ اسول اولیه جملش، پیروانی و انقلابی‌پسندان و غیره برادران مبارز خراسی، بعد از آن سهوا اقدامات نیکوکارانه‌سوزی دیگر نظیر آنچه که در روزگرمه توسعه باشگاههای آذین ایران انجام گرفته که موجب افتخار و شایسته شایسته می‌باشد. یکی دیگر از خدمات شایان توجه باشگاههای آذین	مؤلف متین علی (ع) هفتاد سالان ما دوست داریم کسی را که خرمنده داشتند باقیم، قتی، برده‌ای، روح خوی و اهل ملافت، شکایت، دست‌گردار و با وفا باشد، هماغه‌ها خواهند پیامبران را با بگام اخلاق تعمیمی داد پس هر که درون‌تو از اخلاق باشد باید خداوند را بر آن نعمت میساز گوید و کسی که در او آن خصال باشد باید پیوسته خداوند چاند واد ذات اقدس او بخواهد که بدان خالصها موافقت نماید. حضرت امام جعفر صادق (ص)

انتشار گفتارهای از بزرگان (گفتاری از امام علی

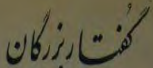
(ع) و حضرت موسی بن جعفر (ع)) مجله شیرنامه،

اردیبهشت ۱۳۵۱، شماره ۵۰، صفحه ۱۹

انتشار گفتارهای از بزرگان (گفتارهایی از پیامبر

اکرم (ص)، امام علی (ع) و امام جعفر صادق (ع))،

مجله شیرنامه، اسفند ۱۳۵۰، شماره ۴۹، صفحه ۳۶

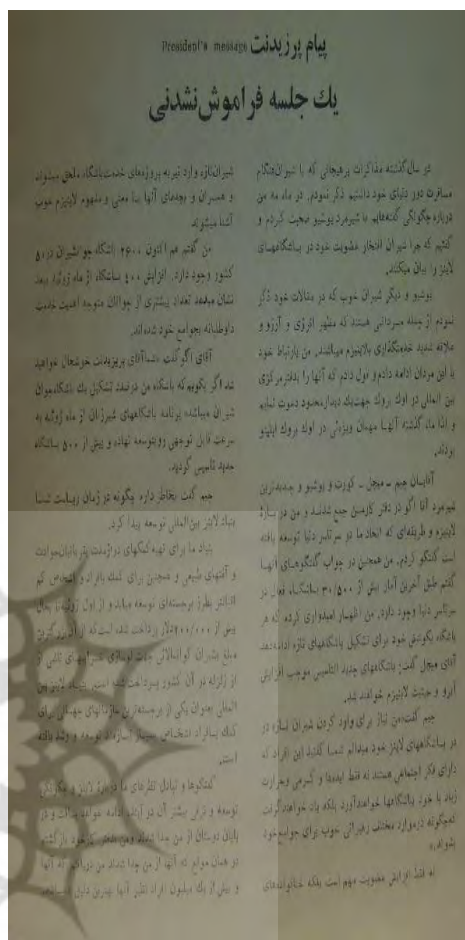

شیرنامه، خرداد ۱۳۵۲، شماره ۵۶، عکس روی جلد

(ع) و گزارشی از یک میلیونی شدن اعضای لاینز،

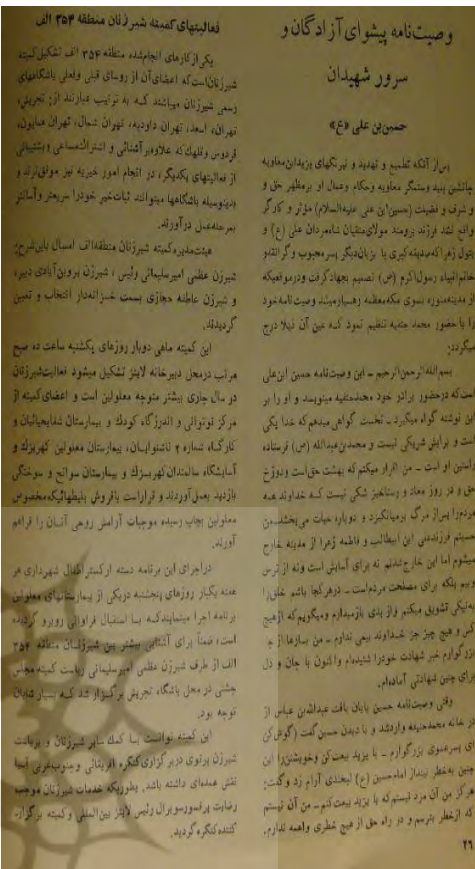
مجله شیرنامه، خرداد ۱۳۵۲، شماره ۵۶، صفحه ۳۰

ژرفشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

گزارشی از باشگاه‌های جدیدالتأسیس و گسترش
لاینینزم در ایران، مجله شیرنامه، خرداد ۲۵۲۶
(۱۳۵۶)، شماره ۷۱ و ۷۲، صفحه ۲۰

اشاره به ایجاد ۲۶۰۰ باشگاه جوانان لاینز در ۵۰
کشور جهان در پیام رئیس لاینز بین‌المللی، مجله
شیرنامه، خرداد ۲۵۲۶ (۱۳۵۶)، شماره ۷۱ و ۷۲،
صفحه ۲

انتشار مطالب، ابلاغیه‌ها و سخنرانی‌های رؤسای لاینز

بین‌المللی (فرناندو سوبرال)، مجله شیرنامه، آبان ۲۵۳۵ (۱۳۵۵)، شماره ۶۸ و ۶۹، صفحه ۲

انتشار وصیت‌نامه پیشوای آزادگان و سرور شهیدان

حسین بن علی (ع)، مجله شیرنامه، خرداد ۲۵۲۶ (۱۳۵۶)، شماره ۷۱ و ۷۲، صفحه ۲۶

۵) نتیجه گیری

کلوپ لاینز همانند سازمان‌های فراماسونری در پی نفوذ به ساختارهای قدرت کلان و مرکزی بود تا از این طریق بتواند بر تصمیم‌گیری‌های مهم حکومتی تأثیر گذارد. بسیاری از صاحب‌منصبان سیاسی، فرمانداران و بخشداران در کلوپ لاینز عضویت داشتند و لاینز پلی برای حضور اعضا در مجلس شورای ملی یا سنا به شمار می‌رفت. اهمیت لاینز برای سیاسیون به‌اندازه‌ای بود که طبق اسناد ساواک برای کسب ریاست کنگره بین‌المللی لاینز برخی اعضای بین‌المللی تا یک‌میلیون دلار نیز خرج می‌کردند (کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، ج ۲،

۱۳۹۰: ۳۱۰). این نکته جایگاه بالای کلوپ لاینز در معادلات قدرت در نظام سرمایه‌داری جهانی را به وضوح نشان می‌دهد.

اما وجه تمایز لاینز با سازمان‌های فراماسونری این بود که برخلاف سازمان‌های فراماسونری، لاینز توجه خاصی بر ایجاد و شکل‌دهی سرمایه اجتماعی داشت؛ این توجه به‌ویژه پس از جنگ جهانی دوم و با آغاز جنگ ایدئولوژیک سرد و ضرورت شکل‌دهی به اذهان مردم برای هر دو بلوک غرب و شرق، شکل گسترده‌تری به خود گرفت. درواقع بلوک غرب (که لاینز در خدمت منافع آن فعالیت می‌کرد)، هم برای بهره‌کشی از منابع اولیه سایر مناطق جهان، هم خنثی کردن تأثیرات ایدئولوژی مارکسیستی در جوامع گوناگون، و هم به جهت نیاز هرچه بیشتر به عموم جامعه برای پیشبرد نظام سرمایه‌داری جهانی، بیش‌ازپیش به اهمیت شکل‌دهی سرمایه اجتماعی (به‌عنوان پشتوانه سرمایه اقتصادی نظام سرمایه‌داری) در ابعاد گسترده بین‌المللی و جهانی پی برده بود و در این راستا، یکی از مهم‌ترین مأموریت‌های کلوپ لاینز تقویت سرمایه اجتماعی بلوک غرب از رهگذر بسط هنجارهای همیاری، گسترش شبکه‌های اجتماعی و اعتمادسازی در جوامع مختلف بود.

بدین ترتیب در این مقاله فعالیت‌های کلوپ لاینز در شکل‌دهی به سرمایه اجتماعی در جامعه ایرانی (جنبه‌ای که لاینز را از اسلاف فراماسونری‌اش جدا می‌کرد) موردبررسی قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌داد که کلوپ لاینز علاوه بر ایفای نقش کلاسیک فراماسونری، با محوریت مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی نزد رابرت پاتنام، مهم‌ترین نماینده بلوک غرب برای پیشبرد و بسط هنجارهای همیاری، گسترش شبکه‌های اجتماعی و جلب اعتماد عمومی در ایران به شمار می‌رفت تا از این طریق بتواند پشتوانه مردمی محکمی برای نظام سرمایه‌داری جهانی در ایران عصر پهلوی ایجاد کند.

کتابنامه

- پاتنام، رابرت، «جامعه برخوردار، سرمایه اجتماعی و زندگی عمومی»، در تاجبخش، کیان، سرمایه اجتماعی، اعتماد، دموکراسی و توسعه. ترجمه افشین خاکباز، حسن پویان، تهران، نشر شیرازه، توسلی، غلامعباس؛ موسوی، مرضیه، «مفهوم سرمایه در نظریات کلاسیک و جدید با تأکید بر نظریه‌های سرمایه اجتماعی»، نامه علوم اجتماعی ۱۳۸۴، شماره ۲۶، ۱۳۸۴.
- خوش‌فر غلامرضا، تأثیر سرمایه اجتماعی بر مشارکت سیاسی، مطالعه موردی: استان گلستان، رساله دکترای رشته جامعه‌شناسی دانشگاه علامه طباطبائی، دانشکده علوم اجتماعی، استاد راهنما: محمد حسین پناهی، ۱۳۸۷.
- فیلد، جان، سرمایه اجتماعی، ترجمه غلامرضا غفاری، تهران، کویر، ۱۳۸۶.
- مجله شیرنامه، شماره ۱۳، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۳.
- مجله شیرنامه، شماره ۱۷، بهمن و اسفند ۱۳۴۳.
- مجله شیرنامه، شماره ۱۸، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۴.
- مجله شیرنامه، شماره ۱۹، خرداد و تیر ۱۳۴۴.
- مجله شیرنامه، شماره ۲۴، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۵.
- مجله شیرنامه، شماره ۲۶، مرداد و شهریور ۱۳۴۵.
- مجله شیرنامه، شماره ۲۹، اسفند ۱۳۴۵.
- مجله شیرنامه، شماره ۴۰، خرداد ۱۳۴۸.
- مجله شیرنامه، شماره ۴۴، اردیبهشت ۱۳۴۹.
- مجله شیرنامه، شماره ۴۵ و ۴۶، شهریور و آبان ۱۳۴۹.
- مجله شیرنامه، شماره ۴۹، اسفند ۱۳۵۰.
- مجله شیرنامه، شماره ۵۰، اردیبهشت ۱۳۵۱.
- مجله شیرنامه، شماره ۵۱، تیر ۱۳۵۱.
- مجله شیرنامه، شماره ۵۵، فروردین ۱۳۵۲.
- مجله شیرنامه، شماره ۵۶، خرداد ۱۳۵۲.
- مجله شیرنامه، شماره ۶۱، بهمن ۱۳۵۳.
- مجله شیرنامه، شماره ۶۴، آبان ۱۳۵۴.
- مجله شیرنامه، شماره ۶۸ و ۶۹، آبان ۲۵۳۵ (۱۳۵۵).

مجله شیرنامه، شماره ۷، فروردین و اردیبهشت ۱۳۴۲.

مجله شیرنامه، شماره ۷۱ و ۷۲، خرداد ۲۵۲۶ (۱۳۵۶).

مرکز بررسی اسناد تاریخی، کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، جلد اول، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، ۱۳۹۰.

مرکز بررسی اسناد تاریخی، کلوپ لاینز به روایت اسناد ساواک، جلد دوم، تهران، مرکز بررسی اسناد تاریخی وزارت اطلاعات، ۱۳۹۰.

میر، حسین، *تشکیلات فراماسونری در ایران*، تهران، انتشارات علمی، ۱۳۷۱.

Lin, Nan, *Social Capital: A Theory of Social Structure and Action*, Cambridge University Press, 2001.

Putnam, Robert, *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*, New York, Simon and Schuster, 2000.

Putnam, Robert, D. and Goss, Kristin A. "Introduction" In Putnam (ed.), *Democracies in Flux, The Evolution of Social Capital in Contemporary Society*, Oxford University Press, 2002.

Putnam. Robert, *Making Democracy Work*, Princeton University Press, 1993.

Villalba, Heidi R. "Social Capital, Political Parties and Democracy", Thesis, Department of Sociology, University of Alberta, 2007.

<https://www.lionsclubs.org/en/about-us/our-organization/about-lions-international>

<https://www.lionsclubs.org/en/discover-our-clubs/interactive-timeline>

<https://www.lionsclubs.org/en/discover-our-clubs/our-leaders>